

JOINT SDG FUND

UNITED NATIONS
UKRAINE

ШВИДКА ІНТЕГРОВАНА ОЦІНКА: ПРИКЛАД БЮДЖЕТНИХ ПРОГРАМ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ УКРАЇНИ

Методологію підготовлено Олександрой Бетлій, національним консультантом ПРООН, в рамках реалізації Спільної програми «Сприяння стратегічному плануванню та фінансуванню сталого розвитку на національному та регіональному рівнях в Україні»

Методологію підготовлено Олександрой Бетлій, національним консультантом ПРООН, в рамках реалізації Спільної програми «Сприяння стратегічному плануванню та фінансуванню сталого розвитку на національному та регіональному рівнях в Україні». Думки, висновки чи рекомендації належать авторам чи упорядникам видання та не обов'язково відображають погляди Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй чи інших агентств ООН.

ЗМІСТ

Скорочення	4
Розділ 1. Вступ	5
Розділ 2. Стратегічне планування та цілі сталого розвитку в Україні	7
Розділ 3. Моніторинг прогресу в досягненні ЦСР	10
Розділ 4. Регіональний розвиток в Україні: трирівнева система планування	13
Розділ 5. Державна політика у сфері енергетики та захисту довкілля	15
Розділ 6. Стратегічні документи у сфері регіонального розвитку та ЦСР	17
6.1. Обрані ЦСР в стратегічних і програмних документах.....	17
6.2. Угода про асоціацію між Україною та ЄС і ЦСР	20
6.3. Національна економічна стратегія до 2030 року та врахування ЦСР	22
6.4. Державна стратегія регіонального розвитку	23
Розділ 7. Відповідальність Мінрегіону у впровадженні ЦСР	24
7.1. Повноваження Мінрегіону.....	24
7.2. Фінансування регіонального розвитку: субвенції	25
7.3. Бюджетні програми Мінрегіону в 2018–2020 роках.....	28
7.4. Бюджетні програми Мінрегіону та ЦСР	30
Розділ 8. Відповідальність Міненерго та Міндовкілля у впровадженні ЦСР	34
8.1. Повноваження Міненерго та Міндовкілля.....	34
8.2. Бюджетні програми Міненерго та Міндовкілля	36
Розділ 9. Висновки та рекомендації	41
Розділ 10. Додатки	44
10.1. Національні завдання за цілями сталого розвитку	44
10.2. Поточний прогрес у розрізі обраних цілей сталого розвитку.....	47
10.3. Перелік проаналізованих НПА	48
10.4. Органи влади, відповідальні за досягнення обраних для аналізу цілей сталого розвитку	51
10.5. Бюджетні програми Мінрегіону в 2018–2020 роках, млн грн.....	54
10.6. Програма «Теплі кредити» та Фонд енергоефективності.....	57
10.7. Бюджетні програми Міненерго та Міндовкілля у 2018–2020 роках, млн грн	59

Скорочення

АРР	Агенції регіонального розвитку
БКУ	Бюджетний кодекс України
ВВП	Валовий внутрішній продукт
ВРУ	Верховна Рада України
ДПП	Державно-приватне партнерство
ДСРР	Державна стратегія регіонального розвитку
ДФРР	Державний фонд регіонального розвитку
ЄС	Європейський Союз
ІНСФ	Інтегрована національна система фінансування (INFF)
КМУ	Кабінет Міністрів України
Міндовкілля	Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України
Міненерго	Міністерство енергетики
Мінрегіон	Міністерство розвитку громад та територій
МФО	Міжнародні фінансові організації
НЕС	Національна економічна стратегія
ООН	Організація Об'єднаних Націй
ОФР	Оцінка фінансування розвитку (DFA)
ПРООН	Програма розвитку ООН
СКМУ	Секретаріат Кабінету Міністрів України
ЦСР	Цілі сталого розвитку (SDG)

Розділ 1.

Вступ

Порядок денний Сталого розвитку до 2030 року було схвалено ООН у 2015 році для визначення візії для розвитку світу. Для оцінки успіху країн у впровадженні цього порядку денного було визначено сімнадцять цілей сталого розвитку до 2030 року (ЦСР-2030), а також завдання та індикатори за ними. Україна також долучилась до цього порядку денного.

Для підвищення спроможності країн у досягненні цілей сталого розвитку до 2030 року Програма розвитку ООН (ПРООН) запропонувала ряд інструментів. Одним із них стала швидка інтегрована оцінка (Rapid Integrated Assessment, RIA), яка дозволяє оцінити рівень залучення цілей сталого розвитку, визначених для досягнення до 2030 року, у стратегічне планування країни¹. Цей інструмент дозволяє оцінити розриви у врахуванні завдань та індикаторів цілей сталого розвитку у стратегічних документах, що може слугувати підґрунтям для додавання ЦСР в національне та регіональне планування. Однак упровадження RIA показало, що врахування завдань за ЦСР-2030 у програмних документах – це лише необхідний, але не достатній крок для досягнення ЦСР. Натомість важливо забезпечити фінансування завдань, визначених у відповідних стратегічних і програмних документах. Саме тому ПРООН наразі модифікує підхід до швидкої інтегрованої оцінки, створивши інструмент RIA+, який покликаний оцінити відповідність наявного фінансування поставленим завданням із досягнення цілей сталого розвитку.

В Україні було здійснено перший аналіз державних стратегічних і програмних документів щодо відображення в них цілей сталого розвитку в 2017 році, коли Україна фактично перебувала на старті процесу долучення до світового руху з досягнення Цілей сталого розвитку у 2030 році². Одним з висновків того аналізу була потреба створити систему стратегічного планування та впровадження політики. Урахування ЦСР в національній політиці та їх досягнення сприятиме підвищенню економічного розвитку країни.

Поточне дослідження передбачало проведення саме розширеної версії швидкої інтегрованої оцінки RIA+, здійсненої в період травня–жовтня 2021 року, для кількох цілей сталого розвитку, які відповідають напрямкам політики у сфері регіонального розвитку, захисту довкілля та енергетики:

 Ціль 6	Чиста вода та належні санітарні умови
 Ціль 7	Доступна та чиста енергія
 Ціль 12	Відповідальне споживання і виробництво
 Ціль 13	Пом'якшення наслідків зміни клімату
 Ціль 14	Збереження морських ресурсів
 Ціль 15	Захист та відновлення екосистем суші

¹ https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/publications/RIA%20Tool%20-26.12.201-Final_0.pdf

² Implementing the 2030 Sustainable Development Goals in Ukraine: analysis of government strategies and public policy, http://iser.org.ua/uploads/files/ISED_Resume-ENG_v07%20FINAL.pdf

За розподілом ООН, п'ять із цих ЦСР стосуються виміру «Планета», а саме: цілі 6, 12, 13, 14 та 15, тоді як ціль 7 стосується виміру «Багатство». Також в аналіз регіональної політики та, відповідно, бюджетних програм Мінрегіону залучено окремі завдання за ЦСР 11 «Сталий розвиток міст і громад».

В аналізі було взято до уваги саме національну систему цілей сталого розвитку та відповідно визначених за ними переліком завдань і цільових індикаторів. Національна система повністю ідентична глобальній на рівні саме ЦСР-2030, але відрізняється на рівні завдань та індикаторів. Суттєва зміна стосується Цілі 13, за якою в глобальній системі передбачено п'ять завдань, а в національних завданнях визначено лише одне завдання 13.1. «Обмежити викиди парникових газів в економіці». Вибір для аналізу національної системи цілей сталого розвитку пов'язаний серед іншого з тим, що Держстат здійснює моніторинг упровадження відповідних цільових індикаторів, визначених саме за національною системою цілей сталого розвитку.

Швидка інтегрована оцінка зроблена на основі аналізу 61 стратегічних і програмних документів, які стосуються комплексного стратегічного розвитку держави, а також питань регіонального розвитку, енергетики, якості води та поліпшення екологічної ситуації. Документи містять як Національну стратегію економічного розвитку до 2030 року, Державну стратегію регіонального розвитку до 2027 року, програми уряду, так і ряд секторальних стратегій і планів. Експертна оцінка здійснена на основі документів, що було ухвалено з 2016 року.

Аналіз бюджетних програм, головним розпорядником за якими є Мінрегіон, був

зосереджений на оцінці відображення в них завдань та індикаторів ЦСР-2030, за які відповідає Міністерство. Ідеться як про власне програми Міністерства, так і про загальнодержавні програми з надання субвенцій місцевим бюджетам. Тут також було залучено окремі завдання, зокрема за ЦСР 6 «Чиста вода та належні санітарні умови», ЦСР 11 «Сталий розвиток міст та громад».

Також аналіз зроблено для бюджетних програм Міненерго та Міндовкілля. Цей аналіз було ускладнено тим, що за останні кілька років постійно відбувалися структурні зміни в цих міністерствах через об'єднання і потім знову роз'єднання.

Аналіз на врахування цілей та завдань сталого розвитку в стратегічних і програмних документах, а також у бюджетних програмах здійснено на основі *експертної оцінки*.

Звіт розпочинає короткий опис стратегічного планування та системи моніторингу прогресу в досягненні цілей сталого розвитку в Україні. У розділах 4 та 5 окреслено питання регіональної політики та політики у сфері енергетики та захисту довкілля відповідно. У Розділі 6 представлено результати оцінки залучення обраних завдань за цілями сталого розвитку в стратегічні та програмні документи. Окремо приділено увагу таким документам: Угода про асоціацію між Україною та ЄС, Національна економічна стратегія до 2030 року та Державна стратегія регіонального розвитку до 2030 року. У розділах 7 і 8 проаналізовано бюджетні програми міністерств щодо врахування цілей сталого розвитку й оцінку фінансування окремих завдань. В останньому розділі викладено основні висновки та рекомендації.

Розділ 2. Стратегічне планування та цілі сталого розвитку в Україні

«В Україні відсутні ефективна стратегічна система та чітка ієрархія документів із питань планування» – саме такий висновок було зроблено в межах аналізу інституційного середовища та правових рамок державного фінансування ЦСР, ПРООН у 2020 році.³ Це пов'язано як із прогалинами у виконанні норм законодавства, так і у відсутності законодавчо визначених правил стратегічного планування. Не завжди стратегії узгоджені між собою, а визначені в них заходи та завдання подекуди не мають фінансування. Часто в стратегіях зазначено в загальному лише джерела фінансування, із яких основним залишається державний бюджет, та бракує розуміння кроків, як залучати позабюджетне фінансування. Крім того, стратегічні документи часто мають різні тривалості й, відповідно, показники результативності визначено на різний кінцевий термін упровадження визначених кроків. Зв'язок між стратегічним і бюджетним плануванням найчастіше майже відсутній.

Під час підготовки документів стратегічного планування всі органи влади повинні враховувати міжнародні зобов'язання країни. Одним із найважливіших документів у цьому контексті є Угода про асоціацію між Україною та ЄС (див. Розділ 6.2), яка визначила порядок денний реформ у більшості сфер політики. Також протягом останніх років вагомішого значення в стратегічному плануванні почали набувати цілі сталого розвитку до 2030 року, ухвалені ООН у 2015 році. Так, у 2017 році Міністерство

економічного розвитку і торгівлі України підготувало Національну доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна», у якій визначено стартові та цільові значення показників розвитку України, щоб досягнути Цілей сталого розвитку до 2030 року.⁴ Усього було визначено 86 завдань національного розвитку та 172 показники їх моніторингу. Доповідь було затверджено Міжвідомчою робочою групою високого рівня з питань організації процесу імплементації ЦСР в Україні за головування Першого віцепрем'єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі України Степана Кубіва.

Чітке зобов'язання щодо залучення 17 цілей сталого розвитку у своє законодавче поле Україна взяла у вересні 2019 році, коли Президент України підписав Указ про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року.⁵ Згідно з Указом, Кабінет Міністрів та інші зацікавлені групи повинні забезпечити проведення аналізу прогнозних і програмних документів і вжити заходів щодо їх удосконалення, а також забезпечити імплементації системи моніторингу впровадження ЦСР. Відповідно до доручення Прем'єр-міністра України від 3 грудня 2019 року № 33598/1/1-19 на виконання Указу Президента, Мінекономіки у січні 2020 року підготувало моніторинговий звіт «ЦСР: Україна, 2019».⁶ Аналіз Мінекономіки показує, що ЦСР є частиною державних

³ Детальніше дивіться у підготовленому документі ПРООН «Аналіз інституційного середовища та правових рамок державного фінансування ЦСР», https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/democratic_governance/analysis-of-the-institutional-environment-and-legal-framework-th.html

⁴ Режим доступу до Національної доповіді <https://me.gov.ua/Documents/Download?id=05822f66-290b-4b51-a392-347e76eb5f>

⁵ <http://www.president.gov.ua/documents/722019-29825>

⁶ Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/csr_prezent/ukr/st_rozv/publ/SDGs-MonitoringReport_v08_24.09.2019.pdf

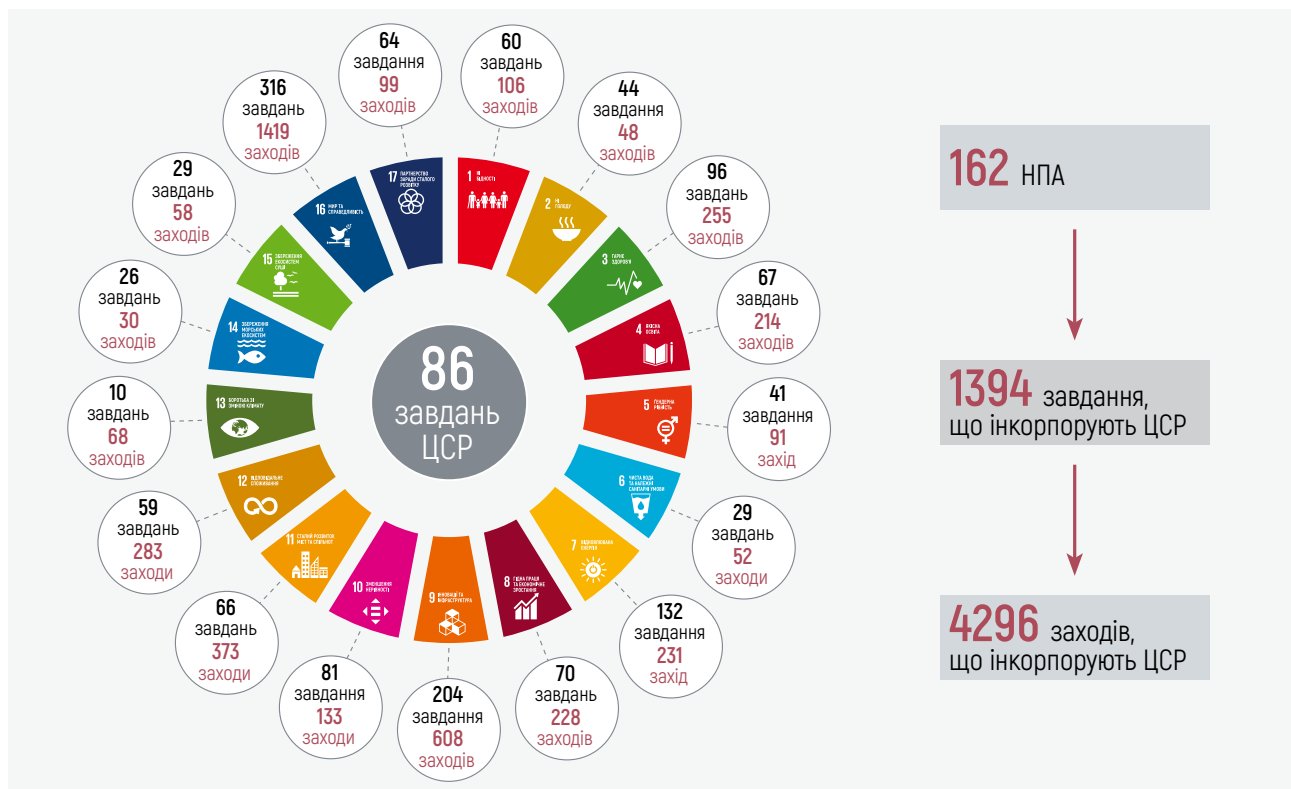

стратегій і програмних документів і 145 стратегічних і програмних документів відповідають ЦСР. Це загалом може бути пояснено всеохопним характером ЦСР.⁷ Водночас далеко не завжди ЦСР насправді на пряму враховані у відповідних стратегічних і програмних документах уряду. Тому в грудні 2020 року Кабінет Міністрів України вніс зміни до Регламенту, якими передбачив необхідність досягнення ЦСР у процесі формування та реалізації державної політики.⁸

Завдання за цілями сталого розвитку було розподілено рішенням міжвідомчої робочої групи в 2018 році (рисунок). Водночас це закріплення вже потребує перегляду з огляду на зміни, що відбулися в структурі центральних органів влади та їхніх повноважень. Зокрема, з 2020 року функції у сфері політики зайнятості було передано від Мінсоцполітики до Мінекономіки. Було ліквідовано кілька ЦОВВ та створено ряд інших. Саме тому потребує визначення оновлений розподіл ЦСР за ЦОВВ, який був би закріплений у відповідному розпорядженні КМУ.

Згідно з розподілом, здійсненим міжвідомчою групою, у 2018 році найбільше завдань за цілями сталого розвитку припадає на Мінсоцполітики та Мінекономіки (якщо врахувати передачу функції з питань зайнятості, то Мінекономіки буде безумовним лідером). Також велику роль у впровадженні цілей сталого розвитку покликане відігравати Міндовкілля, однак програми захисту довкілля та клімату отримують зазвичай мало уваги, особливо з погляду бюджетного фінансування. Мінрегіон, МОЗ та МОН відповідають за однакову кількість завдань за ЦСР і є важливими для забезпечення якісних публічних послуг для населення, що сприятиме якіснішому життю. Водночас не було визначено завдання, за які, зокрема, відповідає Міністерство оборони, хоча фактично до його сфери діяльності належать окремі завдання ЦСР 16. «Мир, справедливість та сильні інститути». Розподіл також потребує оновлення з огляду на зміни в структурі та відповідальності центральних органів виконавчої влади.

Рисунок 1: Ступінь залучення ЦСР у документи стратегічного планування

Джерело: Мінекономіки, Добровільний національний огляд «Цілі сталого розвитку, Україна», 2020 рік

⁷ Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/csr_present/ukr/st_rozv/publ/SDGs-MonitoringReport_v08_24.09.2019.pdf

⁸ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1285-2020-%D0%BF#n11>

Рисунок 2: Розподіл завдань ЦСР за ЦОВВ

	№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Мінсоцполітики*	19	1.1, 1.2, 1.3				5.1- 5.4, 5.6			8.3- 8.6		10.1- 10.5		12.2					
Мінекономіки*	18	1.1	2.4		4.5	5.6	6.1		8.1- 8.6	9.3- 9.5	10.1	11.6	12.1, 12.3					17.1, 17.2
Міндовкілля	16		2.3				6.3, 6.5				10.2	11.3, 11.5	12.1, 12.3, 12.4	13.1	14.1, 14.2	15.1- 15.4		
Мінрегіон	14						6.1- 6.5	7.1				11.1, 11.2, 11.6	12.1, 12.4		14.1, 14.2			16.7
МОЗ	14		2.1	3.1- 3.9		5.5	6.1			9.4	10.3							
МОН	14				4.1- 4.7				8.4, 8.6	9.4, 9.5, 9.7								
Мінагро	10		2.1, 2.2, 2.3, 2.4							9.4			12.1, 12.4		14.3	15.2- 15.3		
Мінінфраструктури	9								9.1- 9.4	10.3	11.5	12.1	13.1	14.1				
МВС	6			3.6								11.4						16.1, 16.2, 16.5, 16.6
Міненерго	4							7.1, 7.2	9.4			12.1						
Мінкультури**	3			3.8								11.3, 11.6						
Мінреінтеграції	2																	16.8, 16.9
Мінмолодьспорт	1											11.1						
Мінфін	1																	17.2
Мінцифра	1								9.6									
Мін'юст	1																	16.3
Держенергоефективності	3							7.3, 7.4				12.1						
Нацполіції	2			3.6		5.2												
Держводагентство	1						6.3											
Держлісагентство	1															15.2		
Держпраці	1								8.5									
Держрибагентство	1														14.3			
Держспецзв'язок	1									9.6								
Держспожив-служба	1		2.4															
Держфінмоніторинг	1																	16.4
ДСНС	1											11.4						
НАДС	1					5.4												

Примітка:

* з 2020 року повноваження з політики у сфері зайнятості та питань праці було передано від Мінсоцполітики до Мінекономіки. Відповідно окремі завдання за ЦСР 5 та ЦСР 8 мають перейти у сферу відповідальності Мінекономіки.

** Завдання 3.8 закріплено за Міністерством інформаційної політики, яке було ліквідовано. Тому завдання мало б перейти до Мінкультури.

Джерело: розподіл, визначений Рішенням міжвідомчої групи від 17.09.2018.

У цілому, завдання за 17 цілями сталого розвитку розпорозені між різними центральними органами виконавчої влади. Тому надзвичайно важливим є механізм налагодження координації та побудови спільних зусиль щодо впровадження політики, спрямованої на досягнення ЦСР до 2030 року. Для цього ПРООН пропонує

використання інструменту у форматі запровадження Інтегрованої національної системи фінансування (ІНСФ, англ. *Integrated national financing frameworks, INFF*). У рамках роботи цього інструменту було створено високорівневу робочу групу, яка покликана обговорювати пріоритети розвитку.

Розділ 3. Моніторинг прогресу в досягненні ЦСР

За останні роки впроваджено комплексний моніторинг досягнення та відставання за ЦСР-2030. У січні 2020 року Мінекономіки опублікувало перший Добровільний національний огляд щодо ЦСР в Україні⁹. У вересні 2020 року Держстат, як орган, що відповідає за забезпечення та оприлюднення інформації для цілей моніторингу виконання ЦСР,¹⁰ представив інструмент моніторингу на своїй вебсторінці.¹¹ Цей інструмент дає можливість відстежувати прогрес у досягненні ЦСР на національному рівні (починаючи з 2015 року).

У контексті цілей RIA+ було обрано для аналізу сім цілей сталого розвитку, які відповідають напрямкам політики у сфері регіонального розвитку, екології та енергетики:

	Ціль 6	Чиста вода та належні санітарні умови
	Ціль 7	Доступна та чиста енергія
	Ціль 12	Відповідальне споживання і виробництво
	Ціль 13	Пом'якшення наслідків зміни клімату
	Ціль 14	Збереження морських ресурсів
	Ціль 15	Захист та відновлення екосистем суші

Згідно з розподілом ООН, п'ять із цих ЦСР стосуються виміру «Планета», а саме: цілі 6,

12, 13, 14 та 15, тоді як ціль 7 стосується виміру «Багатство». Також в аналіз регіональної політики та (відповідно) бюджетних програм Мінрегіону залучено окремі завдання за ЦСР 11 «Сталий розвиток міст і громад».

Вставка 1: 5 вимірів Цілей сталого розвитку (5 P's of SDG¹²)

Підхід «5 P's» цілей сталого розвитку ділить всі ЦСР на п'ять вимірів:

- People / Люди – подолати бідність і голод у всіх їхніх формах, щоб забезпечити гідність та рівність: цілі 1, 2, 3, 4 та 5;
- Planet / Планета – зберегти природні ресурси планети та клімат для майбутніх поколінь: цілі 6, 12, 13, 14 та 15;
- Prosperity / Багатство – забезпечити багате і повноцінне життя в гармонії з природою: цілі 7, 8, 9, 10 та 11;
- Partnership / партнерство – упровадити порядок денний глобального партнерства: ціль 17;
- Peace / мир – створити мирні, справедливі й інклюзивні суспільства: ЦСР 16.

Результати моніторингу поточного прогресу щодо виконання ЦСР-2030 показують, що з ЦСР 14 та ЦСР 17 відчувається регрес – тобто зворотна тенденція порівняно з 2015 роком. За ЦСР 13 відсутні дані, а за ЦСР 5 та ЦСР 16 бракує даних, щоб повністю оцінити прогрес. За іншими цілями сталого розвитку,

⁹ <https://bit.ly/346ly5c>

¹⁰ Дані опубліковано за посиланням: http://ukrstat.gov.ua/csr_prezent/ukr/st_rozv/metadata/metadata.htm

¹¹ http://ukrstat.gov.ua/csr_prezent/ukr/ukr4/index.html

¹² <https://www.un.org/development/desa/jpo/wp-content/uploads/sites/55/2017/02/2030-Agenda-for-Sustainable-Development-KCSD-Primer-new.pdf>

які розглянуто в RIA+, ситуація в цілому має добрий вигляд: у цьому розрізі відбувається прогрес. Разом із тим, якщо здійснити

глибший аналіз на рівнях завдань або індикаторів, – ситуація не така однозначна (див. прогрес за завданнями в Додатку 9.2).

Рисунок 3: Поточний прогрес за ЦСР

Джерело: Держстат

Рисунок 4: Очікуване відставання в розрізі індикаторів за обраними ЦСР

Джерело: Держстат

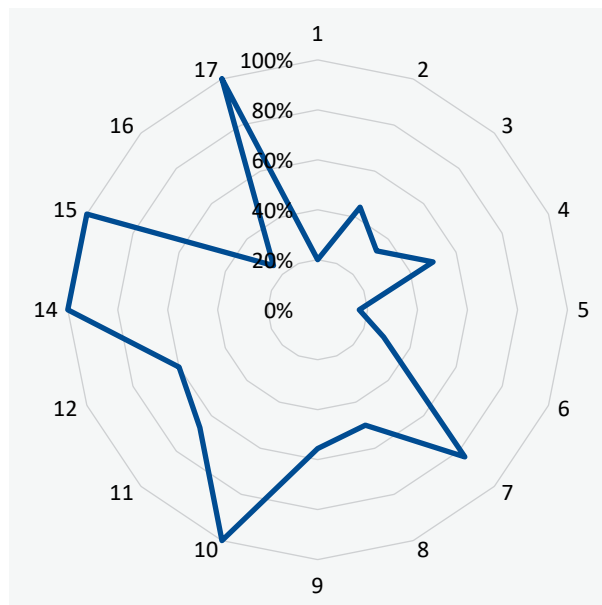
Так, як свідчить моніторинг Держстату, за всіма обраними для аналізу цілями сталого розвитку є індикатори, які або ж показують зворотний від цілі тренд, або ж потребують прискорення. При цьому, зворотний тренд, або ж відставання, демонструють усі індикатори Цілей сталого розвитку 14 «Збереження морських ресурсів» та 15 «Захист та відновлення екосистем суші». Лише один із шести індикаторів за ЦСР 7 «Доступна та чиста енергія» та два з п'яти за ЦСР 12 мають позитивну динаміку виконання.

У цілому, на обрані для RIA+ сім цілей сталого розвитку припадає 45% від загальної кількості індикаторів, за якими відзначено зворотний тренд або існує потреба прискорення виконання.

Отже, потрібні суттєво більші зусилля органів влади й інших зацікавлених сторін для досягнення цілей сталого розвитку за напрямками захисту довкілля, енергетики та регіонального розвитку. Ідеться як про подальші зміни у впровадженні політики в цих сферах, так і про ефективніше бюджетне фінансування та

мобілізацію додаткового фінансування відповідних завдань.

Рисунок 5: Частка індикаторів із відставанням у досягненні цілей сталого розвитку

Примітка: для ЦСР 13 за оцінкою Держстату неможливо виміряти індикатор.

Джерело: Держстат

Розділ 4.

Регіональний розвиток в Україні: трирівнева система планування

Засади принципів та підходів до регіонального розвитку визначено в Законі України «Про стимулювання розвитку регіонів»¹³ та Законі України «Про засади державної регіональної політики»¹⁴. У другому з них визначено, що «... метою державної регіональної політики є створення умов для динамічного, збалансованого розвитку України та її регіонів, забезпечення їх соціальної та економічної єдності, підвищення рівня життя населення, додержання гарантованих державою соціальних стандартів для кожного громадянина незалежно від його місця проживання». Важливо, що одним із пріоритетів регіонального розвитку визначено створення ефективної системи охорони навколишнього природного середовища.

Сьогодні в законодавстві закладено підвалини трирівневої системи стратегічного планування у сфері регіонального розвитку:

- ухвалення Державної стратегії регіонального розвитку,
- ухвалення обласних Стратегій регіонального розвитку,
- ухвалення стратегій розвитку територіальних громад.

У серпні 2020 року Кабінет Міністрів України ухвалив нову Державну стратегію регіонального розвитку на період 2021–2027 років (ДСРР-2027)¹⁵ на заміну попередньої, яка

була чинною з 2014 року¹⁶. Визначено¹⁷, що обласні стратегії повинні мати SMART-спеціалізацію, яка передбачає визначення в рамках стратегії цілей і завдань щодо розвитку економічної діяльності, які мають інноваційний потенціал із урахуванням переваг регіону¹⁸. При цьому, до визначення спеціалізації влада в області має залучати бізнес, науковців і громадські організації. Сі області сьогодні вже мають власні стратегії розвитку¹⁹. Однак частина з них ухвалили чинні стратегії ще до серпня 2020 року, а тому відповідні області повинні адаптувати вже схвалені обласні стратегії до положень ДСРР-2027.

Стратегії регіонального розвитку ухвалюють і територіальні громади (третій рівень стратегічного планування). Вони мають базуватись на стратегіях вищого рівня, однак це не завжди відбувається. На жаль, зведеної інформації щодо схвалених громадами стратегій на сайті Мінрегіону немає. Відповідно до намірів Мінрегіону, очікується, що до кінця 2021 року приблизно 1000 громад схвалить свої стратегії відповідно до Державної та обласних стратегій розвитку, тоді як у 2022 році всі 1438 зроблять це²⁰.

¹³ Закон №2850-IV, від 8 вересня 2005 року, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2850-15#Text>

¹⁴ Закон №156-VIII від 5 лютого 2015 року, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>

¹⁵ Постанова КМУ №695, від 5 серпня 2020 р., <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>

¹⁶ Постанова КМУ № 385, від 6 серпня 2014 р., <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF#Text>

¹⁷ Доручення Прем'єр-міністра України № 49960/1/1-18 від 09.01.2019 р.

¹⁸ <http://thesumy.com/projects/339-smartspetsializatsiia-dlia-stratehii-rehionalnoho-rozvytku-v-ukraini.html>

¹⁹ Всі доступні на сайті Мінрегіону: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/derzhavna-rehional-na-polityka/strategichne-planuvannya-regionalnogo-rozvytku/regionalni-strategiyi-rozvytku-na-period-do-2027-roku/>

²⁰ <https://www.minregion.gov.ua/press/news/minregion-praczyuyemo-nad-tym-shhob-do-kincya-roku-1000-gromad-maly-vlasni-strategiyi-rozvytku/>

Наявність стратегій із чітко прописаними цілями та завданнями є важливим для громад під час подавання проєктів розвитку на фінансування, зокрема Державного фонду регіонального розвитку. Так, відповідно до чинних процедур, комісія, яка обирає проєкти, зважає на те, чи відповідає поданий проєкт Стратегії і чи допоможе досягнути її цілі. Також, на думку Мінрегіону, наявність чітких цілей і завдань сприятиме доступу територіальних громад до фінансування з Фондів ЄС та інших донорів.

Інституційне забезпечення регіонального розвитку на місцях покликані забезпечити агенції регіонального розвитку (АРР)²¹. Вони мають гарантувати співпрацю всіх

зацікавлених сторін задля побудови спроможної громади, розвитку регіону, підтримки бізнесу (передусім експортерів та МСП), підвищення інвестиційної привабливості регіону. Процес створення АРР розпочався в 2016 році, і на кінець 2020 року їх не існувало в Сумській, Миколаївській та Харківській областях, а в ряді областей вони ще перебували в процесі формування. Більшість АРР фінансовані переважно за рахунок коштів із обласного бюджету. Водночас вони також отримували фінансування за рахунок надання платних послуг та у формі міжнародної технічної допомоги. Також очікується, що в 2021-2023 роках ряд АРР отримає фінансування з державного бюджету (в межах секторальної бюджетної підтримки з боку ЄС).

²¹ Детальний опис АРР та звіт про їх діяльність доступні на сайті Мінрегіону: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/derzhavna-rehionalna-polityka/institutsiyne-zabezpechennya-regionalnogo-rozvitku/agentsiyi-regionalnogo-rozvitku/>. АРР утворені відповідно до Закону України «Про засади державної регіональної політики» (№ 156-VIII від 05.02.2015 р.) та постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового положення про агенцію регіонального розвитку» (№258 від 11.02.2016 р.).

Розділ 5. Державна політика у сфері енергетики та захисту довкілля

Протягом останніх років відбувалися відчутні зміни у сфері енергетики та захисту довкілля, на що суттєво впливали зобов'язання, узяті Україною в межах Угоди про асоціацію з ЄС²².

Важливим кроком для досягнення ЦСР 7 «Доступна та чиста енергія» став відхід від універсальних субсидій²³ на сплату за житлово-комунальні послуги до більш адресних житлово-комунальних субсидій. Це стало наслідком запуску ринку природного газу й електроенергії, які серед іншого були покликані сприяти розширенню інфраструктури та модернізації мережі (завдання 7.1). Так, підвищення тарифів зокрема на природний газ сприяло поліпшенню фінансового стану НАК «Нафтогаз» та зменшенню бюджетних видатків на фактичне фінансування універсальних субсидій. Підвищення тарифів на електроенергію для населення та запровадження «зеленого» тарифу для електроенергії, виробленої з відновлюваних джерел, сприяли прогресу щодо виконання завдань 7.2 та 7.3. Однак на сьогодні тарифи на енергоносії для населення є нижчими за собівартість та не покривають інвестиційну складову, що шкодить подальшим можливостям з досягнення завдань за ЦСР 7.

Так, відчутні зміни було запроваджено протягом останніх років у питанні фінансування заходів енергоефективності й енергозбереження (ЦСР 7 «Доступна та чиста енергія») та, зокрема, зниження ресурсоемності економіки (ЦСР 12 «Відповідальне споживання і виробництво»). Зміни були спричинені зокрема потребою впроваджувати зобов'язання в межах Угоди про асоціацію, які повністю корелюють із завданнями за ЦСР 7.

Одним із фокусів політики уряду в сфері енергетики (саме в розрізі впровадження завдань із досягнення цілей сталого розвитку) є заходи, покликані збільшити енергоефективність й енергозбереження, що передусім стосується завдання 7.4 «Підвищити енергоефективність економіки» за ЦСР 7. Зокрема, ідеться про запровадження та фінансування «теплих кредитів» домогосподарствам на закупівлю енергоефективного оснащення й обладнання для приватного житлового фонду (приблизно 83% будинків), а також створення Фонду енергоефективності, який покликаний допомогти у фінансуванні проектів термомодернізації багатоквартирних будинків для ОСББ. Розпорядником коштів за обома програмами був Мінрегіон до 2020 року, а з 2020 року за програмою «Теплі кредити» головним розпорядником коштів стало Міненерго, а саме Держенергоефективності (див. Додаток 10.6). Тоді як саме «теплі кредити» було визначено як найбільш легкий та ефективний підхід до підвищення енергозбереження, уряд протягом останніх кількох років відходить від їх фінансування, щоб більше проектів упроваджувати через Фонд енергоефективності. Разом із тим, цей Фонд

²² Поглиблення відносин між ЄС та Україною: перегляд та оновлення на Тлі covid-19. Видання третє, <https://3dcftas.eu/ua/publications/deepening-eu-ukrainian-relations-updating-and-upgrading-in-the-shadow-of-covid-19-third-edition>

²³ Універсальними є субсидії, які надають у формі нижчих тарифів для всіх груп населення, що не покривають собівартості надання різних житлово-комунальних послуг, зокрема газу, електроенергії та тепла. За дослідженнями Світового банку, такі субсидії є неефективними та дорогими.

досі не став потужним джерелом фінансування проектів у сфері енергоефективності, а його фінансування з боку Державного бюджету не є сталим.

До інших заходів, які стосуються завдання 7.4., можна зарахувати також нормативне врегулювання питання комерційного обліку енергоресурсів, упровадження системи енергетичної сертифікації будівель, прогрес у сфері енергоаудиту, енергоменеджменту й енергосервісу. Це відбувалося завдяки спільним зусиллям Мінрегіону та Держенергоефективності. Водночас, окремі з цих заходів сприяють розширенню інфраструктури, а тому стосуються завдання 7.4. Уряд та НАК «Нафтогаз» доклали зусилля щодо забезпечення диверсифікації постачання природного газу (завдання 7.2), але не було ефективних кроків із диверсифікації інших енергоносіїв.

Одним із напрямків державної політики, де поки що відчутним є брак поступу – це державний сектор вугледобувної галузі. Так, Українська вугільна галузь постійно стагнує, а державна підтримка з Державного бюджету дедалі зростає²⁴. Кошти, які закладають в Державному бюджеті на інвестиції, найчастіше до кінця року переважно «перекидають» на покриття поточних видатків, зокрема заробітні плати. Водночас, не було досягнуто цілей, які визначено в концепціях і стратегіях, ухвалених у цій сфері. У 2021 році уряд схвалив Концепцію Державної цільової програми справедливої трансформації вугільних регіонів України на період до 2030 року²⁵, упровадження якої потребуватиме фінансування як за рахунок Державного бюджету, так і інших джерел.

Зміни було запроваджено у сфері захисту навколишнього середовища; це стосується екологічних цілей сталого розвитку 12–15. Зокрема, було ухвалено закони про оцінку впливу на довкілля (ОВД)²⁶ та стратегічну екологічну оцінку²⁷, а також запроваджено

Єдиний реєстр з оцінки впливу на довкілля²⁸. Велика прогалина на сьогодні стосується поводження з відходами та обмеження викидів парникових газів. Так, в Україні практично відсутні потужності з переробки та повторної переробки відходів (завдання 12.4), а підтримка вугільних шахт і використання вугілля на ТЕС не відповідають ЦСР 13.

Не все ще зроблено із запланованих заходів у межах упровадження Угоди про асоціацію, про що свідчить оцінка експертів УЦЄП:²⁹

- у сфері енергетики: 37,5% зобов'язань виконано, тоді як упровадження 30,6% ще не розпочато;
- у сфері охорони навколишнього природного середовища: 22,1% зобов'язань виконано, тоді як упровадження 39,5% ще не розпочато.

Водночас очікується пришвидшення в упровадженні екологічного порядку денного. Зокрема, восени 2021 року уряд схвалив Стратегію екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року³⁰.

Тому подальші кроки та зміни в обох сферах є на часі, про що свідчать й обговорення та виступи Української делегації під час COP26 – Конференції Сторін Рамкової конвенції ООН про зміну клімату, яка відбувалася в Глазго на початку листопада 2021 року. Україна визначила свій національно-визначений внесок (НВВ / NDC) у розмірі скорочення викидів до 35% від рівня 1990 року.

Важливим є розроблення дорожньої карти заходів, які є необхідними для досягнення амбітних цілей, узятих Україною під час конференції, а також уточнення оцінки необхідного та доступного фінансування відповідних заходів. Так, в аналітичній доповіді Міндовкілля йдеться про потребу залучити приблизно 100 млрд євро для забезпечення переходу України до кліматично-нейтральної економіки до 2030 року³¹.

²⁴ Детальніший аналіз вугільної галузі й оцінку ефективності бюджетних видатків представлено в дослідженні DigiGroup «Оцінка ефективності державних видатків на реструктуризацію вугільної галузі», <https://ua.boell.org/sites/default/files/2021-02/Otsinka%20efektyvnosti%20derzhvydatkiv%20na%20restrukturyzatsiu%20vugilnoi%20galuzi.pdf>

²⁵ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1024-2021-%D0%BF#Text>

²⁶ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2059-19>

²⁷ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text>

²⁸ <http://eia.menr.gov.ua/>

²⁹ Україна та Угода про асоціацію: моніторинг виконання 2014–2019, Український центр європейської політики, <https://ucep.org.ua/doslidzhennya/ukrayina-ta-ugoda-pro-asociaziiyu-monito.html>

³⁰ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1363-2021-%D1%80#Text>

³¹ Інформаційно-аналітичний огляд НВВ, липень 2021.pdf, Міндовкілля

Розділ 6. Стратегічні документи у сфері регіонального розвитку та ЦСР

6.1. Обрані ЦСР в стратегічних і програмних документах

Для оцінки нормативно-правових актів (НПА) було обрано стратегії, програми та плани дій, які мають передусім комплексний (усеохопний) характер, а також ряд більш вузьких документів, які передусім стосуються тих завдань за ЦСР-2030, які було обрано для аналізу в дослідженні (див. Вставку 1).

Фокусом оцінки були такі питання:

- Чи є в документах покликання на врахування цілей сталого розвитку?
- Чи зазначені джерела фінансування?
- Які саме завдання, відповідальними за які є Мінрегіон, ураховано у відповідних документах?

У цілому, було здійснено швидку інтегровану оцінку 61 програмних і стратегічних документів та планів їх запровадження (див. Додаток 10.2), 50 з яких було ухвалено Кабінетом Міністрів України. Найчастіше стратегії та плани їх запровадження ухвалюють окремими документами та покривають заходи на різний період часу: довго- та середньострокові стратегії, на противагу середньо- та короткостроковим планам. Плани деталізують передбачені в стратегіях і програмах заходи та містять терміни їх запровадження. Цей підхід було вирішено змінити з 2020 року: було ухвалено рішення, що стратегічні дослідження повинні містити плани дій. Комплексні ж стратегії ДСРР-2027 та НЕС-2030 було ухвалено без детальних планів дій.

З проаналізованих документів 19 містили чітке покликання на ЦСР-2030 як на орієнтир або підставу ухвалення документа. Водночас лише три документи містили деталізацію або згадку в розрізі цілей сталого розвитку: НЕС-2030, Постанова КМУ «Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2020 рік» та Постанова КМУ «План заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони».

Оцінка свідчить, що комплексні стратегії розвитку України, наприклад, програми діяльності Кабінету Міністрів України і плани їх запровадження, а також План заходів із виконання Угоди про асоціацію містять більшість заходів за тими завданнями ЦСР-2030, які розглянуто в дослідженні, оскільки вони є комплексними документами. Також 16 з 26 виділених для аналізу завдань за ЦСР містяться в Державній стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки.

Ряд Стратегій не містить чіткого покликання на ЦСР-2030, хоча можуть містити заходи, які допоможуть досягнути окремих цілей. Так, у Морській доктрині України до 2035 року йдеться про сталий розвиток приморських регіонів і визначено заходи з досягнення завдань 14.1 «Скоротити забруднення морського середовища» та 14.2 «Забезпечити стале використання і захист морських та прибережних екосистем, підвищення їх стійкості та відновлення на основі інноваційних технологій» за ЦСР 14 «Збереження морських ресурсів», але

саме чіткої згадки Цілей сталого розвитку ООН–2030 немає.³² Також у Стратегії національної безпеки України, ухваленої Указом Президента,³³ немає покликання на ЦСР-2030, але є кілька заходів, які загалом відповідають окремим завданням за обраними для оцінки цілями сталого розвитку.

Вставка 6: Методологія оцінки

Для швидкої інтегрованої оцінки було обрано нормативно-правові акти, які було ухвалено в період переважно з 2017 року до травня 2021 року. Ряд НПА було взято з переліку 162 документів, який використовував для аналізу Мінекономіки станом на 2019 рік. Також було залучено кілька НПА, ухвалених у 2016 році. Такий період обрано, оскільки Цілі сталого розвитку були схвалені ООН у вересні 2015 року.

Передусім до переліку залучено комплексні стратегічні документи, програми діяльності Кабінету Міністрів України та плани їх упровадження. Також передбачено ряд вузких документів, які стосуються питань регіонального розвитку, екології та доступу до води, або ж такі, що, як очікувалося, мали б стосуватися завдань відповідних цілей сталого розвитку.

Оскільки більшість НПА не містять прямих покликань на ЦСР загалом та окремі завдання за обраними для дослідження ЦСР зокрема, то аналіз ґрунтується передусім на експертній оцінці визначення логічних зв'язків між заходами, визначеними в НПА, та відповідними завданнями за ЦСР.

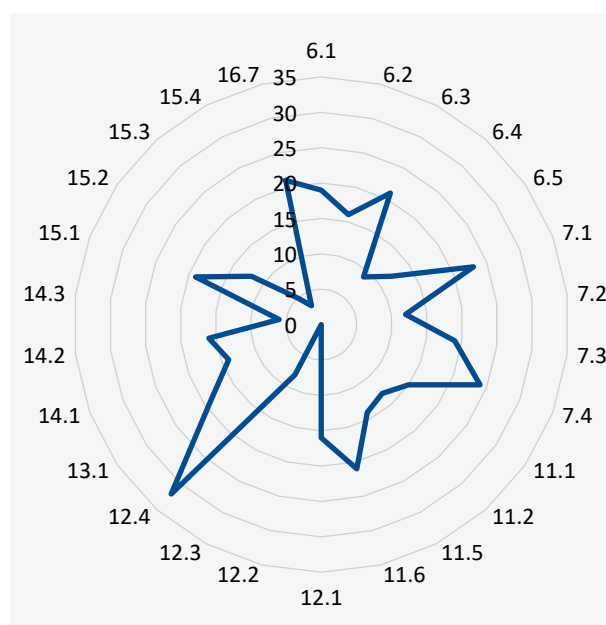
У Стратегії людського розвитку натомість зазначено врахування ЦСР-2030, але йдеться передусім про ЦСР 3 «*Міцне здоров'я та благополуччя*», ЦСР 4 «*Якісна освіта*» та ЦСР 2 «*Подолання бідності*», ЦСР 8 «*Гідна праця та економічне зростання*» тощо. Однак у Стратегії відсутній фокус на питання якісного довкілля та сталого екологічного розвитку, які є важливими для людського розвитку. Отже, у цій Стратегії бракує завдань,

які б відповідали цілям сталого розвитку, що розглянуто в цьому дослідженні (наприклад, чиста вода, безпечне довкілля тощо).

У цілому, в проаналізованих документах найчастіше визначено заходи, які можна зарахувати до завдання ЦСР 12.4 «*Зменшити обсяг утворення відходів і збільшити обсяг їх переробки та повторного використання на основі інноваційних технологій та виробництв*». Варто наголосити, що найчастіше в документах ішлося саме про поводження з відходами та збільшення переробки без зазначення інноваційного підходу, який визначено важливим саме в цьому завданні. Водночас, із огляду на поточний стан справ з цим питанням в Україні, тут варто говорити саме про інноваційність.

Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року містить заходи, які можна співвіднести з усіма завданнями щодо обраних для аналізу екологічних цілях сталого розвитку (ЦСР 6 та ЦСР 12-15). Водночас сам текст розпорядження є коротким і не містить покликань на цілі сталого розвитку та результативні показники, які уряд планує досягнути за допомогою великого переліку заходів.

Рисунок 6: Відображення завдань за ЦСР у сфері регіонального розвитку, енергетики та захисту довкілля, за кількістю проаналізованих документів

Джерело: експертна оцінка

³² Постанова КМУ №1108 від 18 грудня 2018 року. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1108-2018-%D0%BF#n11>

³³ Указ Президента №392/2020 від 14 вересня 2020 року, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#n12>

Ухвалена у жовтні 2021 року Стратегія екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року містить заходи, які (за експертною оцінкою) відповідають утіленню 14-ти з 26-ти обраних завдань із досягнення цілей сталого розвитку. Документ є всеохопним і передбачає всі основні завдання із збереження довкілля. Також у Стратегії є пряме покликання на ЦСР-30, але немає самої прямої згадки окремих завдань. Водночас у документі відсутні результативні показники, якими могли б стати індикатори за відповідними завданнями ЦСР-2030.

Аналіз документів свідчить, що в них найбільш часто приділяють увагу зниженню викидів і відходів: зокрема значну увагу приділено завданням 6.3 *«Зменшити обсяги скидання неочищених стічних вод, насамперед з використанням інноваційних технологій водоочищення на державному та індивідуальному рівнях»* та 12.4. *«Зменшити обсяг утворення відходів і збільшити обсяг їх переробки та повторного використання на основі інноваційних технологій та виробництв»*.

Водночас саме серед 17 ЦСР найбільш часто в документах визначено пріоритетом завдання у сфері ЦСР 7 «Доступна та чиста енергія». Зокрема, у 24 із 61 документів ідеться про заходи з енергоефективності (завдання 7.4). У 23 документах визначено заходи, які можна співвіднести із Завданням ЦСР 7.1 *«Розширити інфраструктуру та модернізувати мережі для забезпечення надійного та сталого енергопостачання на основі впровадження інноваційних технологій»*. Часто йшлося саме про запровадження нових технологій для зниження втрати тепла в тепломережах та інвестиції в мережі. Ці само завдання часто також опосередковано впливають на впровадження завдання 12.1 *«Знизити ресурсоемність економіки»*, яку рідко напряму згадано в документах: частіше названо потребу та плани з модернізації виробництва та технологічних процесів, які якраз, за оцінкою, сприятимуть більшій конкурентоспроможності економіки завдяки зниженню її ресурсоемності.

Упровадження більшості заходів потребує спроможної влади як на центральному рівні, так і на місцях. Майже в половині документів було відображено відповідні заходи із підвищення ефективності місцевого

самоврядування, що надзвичайно важливо для регіонального розвитку (завдання ЦСР 16.7 *«Підвищити ефективність діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування»*).

Про підвищення якості питної води саме як цілі документів та завдань майже не йдеться в документах. Водночас в 19 із проаналізованих документів визначено завдання із залучення інвестицій або ж поліпшення стану систем централізованого водопостачання, а в 16 про підвищення якості систем централізованого водовідведення (відповідно завдання 6.1 та 6.2 за ЦСР 6 *«Чиста вода та належні санітарні умови»*). За ЦСР 6 найрідше згадано завдання 6.4 *«Підвищити ефективність водокористування»*.

Завдання за ЦСР 13–15 згадано рідше, ніж інші. Однак такі важливі завдання, як 13.1 *«Обмежити викиди парникових газів в економіці»* та 15.1 *«Забезпечити збереження, відновлення та стале використання наземних і внутрішніх прісноводних екосистем»* серед цих завдань є пріоритетнішими, що важливо з огляду на стан екології в Україні зараз та зобов'язання щодо декарбонізації.

Не всі стратегічні та програмні документи і плани їх упровадження містять результативні показники, які визначено за підходом SMART. Подекуди такі показники й індикатори є досить загальними та декларативними і радше описують процес, а не результат, що внаслідок чітку оцінку ефективності впровадження визначених завдань. Загалом можна зазначити, що більшість документів не містить урахування індикаторів за обраними ЦСР у документах, які було проаналізовано.

Як позитивний приклад варто відзначити Стратегію державної екологічної політики України на період до 2030 року, ухвалену в лютому 2019 року.³⁴ Стратегія містить чітку згадку про потребу впроваджувати національну систему ЦСР-2030 для подолання дисбалансів в економічній, соціальній та екологічній сферах, поліпшення стану довкілля як необхідного елементу якості життя та забезпечення сталого регіонального розвитку. У цьому документі на рівні як завдань, так й

³⁴ Закон України № 2697-VIII від 28 лютого 2019 року, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>

індикаторів використано відповідні завдання за «екологічними» ЦСР-2030: ідеться про відповідні завдання ЦСР 6 «*Чиста вода та належні санітарні умови*», ЦСР 12 «*Відповідальне споживання і виробництво*», ЦСР 14 «*Збереження морських ресурсів*». У цьому плані документ є радше винятком серед ухвалених стратегій.

Одним із недоліків проаналізованих документів є те, що в них не вказано суму фінансування (винятком є два документи, де чітко визначено суми фінансування). Лише половина з проаналізованих документів містить декларативне зазначення джерел фінансування. Найчастіше це кошти державного та місцевих бюджетів і позики МФО.

6.2. Угода про асоціацію між Україною та ЄС і ЦСР

Одним із важливих документів, які визначають стратегічні кроки України, є Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами – членами, з іншої сторони (далі *Угода про асоціацію, УА*). Угоду було підписано у два етапи в 2014 році: 21 березня – політичну частину та 27 червня – економічну частину Угоди та ратифіковано Верховною Радою та Європейським парламентом 16 вересня³⁵. З 1-го листопада 2014 року здійснювалося попереднє (тимчасове) застосування Угоди, а з вересня 2017 року Угода про асоціацію повністю набула чинності.

Важливо, що Угода про асоціацію містить саме положення про поглиблену та всеохопну зону вільної торгівлі (ПВЗВТ), а тому це комплексний документ, який передбачає співпрацю України та ЄС у політичній, економічній, соціальній, гуманітарній сферах і гармонізацію законодавства України із законодавством ЄС. Відповідно, передбачено реформи, які Україна зобов'язалася впровадити у сферах юстиції, економіки, зовнішньої та безпекової політики.

Угоду про асоціацію було розроблено та підписано до рішення ООН про схвалення цілей сталого розвитку до 2030 року, але документ визначає обов'язковими принципи сталого

розвитку: сторони підписання Угоди «...віданні посиленню співробітництва у сфері захисту навколишнього середовища та принципам сталого розвитку і зеленої економіки». Важливо, що ЄС взяв на себе зобов'язання з упровадження порядку денного ЦСР-2030. Отже, Україна фактично покликана також виконувати завдання для досягнення ЦСР-2030 не лише через рішення впроваджувати цілі в своє законодавство та бюджетування, але й через наявність чинної Угоди про асоціацію з ЄС. При цьому, Порядок денний ЦСР-2030 визнає міжнародну торгівлю рушійною силою інклюзивного економічного зростання та зниження бідності та, відповідно, важливим заходом для досягнення ЦСР-2030³⁶. Зокрема йдеться про такі ЦСР: Ціль 2 «Подолання голоду, розвиток сільського господарства»; Ціль 8 «Гідна праця та економічне зростання»; Ціль 10 «Скорочення нерівності»; Ціль 17 «Партнерство заради сталого розвитку». Водночас, оскільки Угода про асоціацію передбачає не лише заходи зі співпраці у сфері торгівлі, вона містить і більший спектр відповідності в розрізі ЦСР. Зокрема, в УА йдеться про важливість розвитку різних галузей економіки – від рибальства до металургії з увагою до питань сталого розвитку.

Важливим підрозділом Угоди, у якому можна відзначити відповідність тем завданням за ЦСР є Глава 13 «Торгівля та сталий розвиток» Угоди про асоціацію (Розділ IV. «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею»). У статті 289 цієї Глави зазначено: «*Сторони посиляються на Порядок денний на XXI століття стосовно навколишнього середовища і розвитку 1992 року, Йоганнесбурзький план виконання рішень зі сталого розвитку 2002 року та узгоджені на міжнародному рівні політичні програми у сферах зайнятості та соціальної політики, зокрема на Програму гідної праці Міжнародної організації праці (далі – МОП) та Міністерську декларацію Економічної і Соціальної Ради ООН щодо забезпечення повної зайнятості та гідної праці 2006 року*». Також торгівля має сприяти сталому розвитку в усіх вимірах (стаття 293). У Главі визнано обов'язковою оцінку впливу впровадження заходів, визначених в Главі 13, на сталий розвиток (соціальні складові та навколишнє середовище), зокрема через оцінку впливу торговельних аспектів сталого розвитку (стаття 298). У цій Главі також

³⁵ https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011

³⁶ <https://unctad.org/topic/trade-analysis/trade-and-SDGs>

ідеться про усунення дискримінації стосовно зайнятості та професій, що відповідає ЦСР 5 «Гендерна рівність».

Глава 17 УА (Розділ V. «Економічне та галузеве співробітництво») присвячена питанням сільського господарства та розвитку сільських територій. Передбачені в ній заходи стосуються ряду завдань у межах, зокрема, ЦСР 2 «Подолання голоду, розвиток сільського господарства», ЦСР 8 «Гідна праця та економічне зростання», а також ЦСР 11 «Сталий розвиток міста і громад».

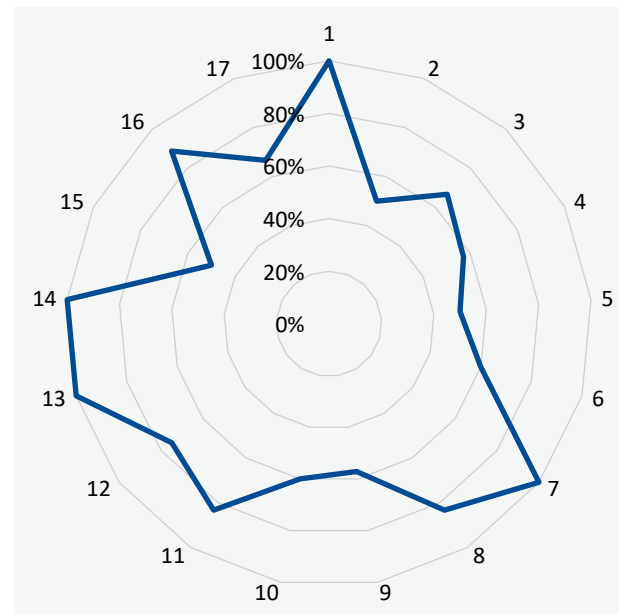
У національних завданнях за ЦСР 13 «Пом'якшення наслідків зміни клімату» визначено лише одне завдання: «13.1 Обмежити викиди парникових газів в економіці», яке враховано в УА, зокрема, у статті 338 Глави 1: «Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику» (Розділ V «Економічне та галузеве співробітництво») визначено однією з тем для співробітництва України та ЄС: «...просування Механізму спільного запровадження Кіотського протоколу до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату 1997 року з метою зменшення викидів парникових газів шляхом реалізації проектів у сфері енергоефективності та відновлюваної енергетики».

У статті 360 Розділу 6. «Навколишнє середовище» (Розділ V. «Економічне та галузеве співробітництво») визначено, що «Сторони розвивають і зміцнюють співробітництво з питань охорони навколишнього середовища й таким чином сприяють реалізації довгострокових цілей сталого розвитку і зеленої економіки». У цілому, передбачені в цьому розділі завдання відповідають екологічним цілям сталого розвитку.

Згідно з експертною оцінкою, передбачені в Угоді про асоціацію сфери та завдань політик повністю відображають всі 17 цілей сталого розвитку. Існують відмінності на рівні завдань, що частково може бути пов'язано і з характером Угоди, у якій не відображено всі сфери життя. Так, в УА у сфері освіти йдеться про вищу та професійно-технічну освіту, але не приділено уваги проблематиці шкільної та дошкільної освіти (ЦСР 4 «Якісна освіта»). Також менше уваги приділено плануванню сім'ї та вихованню дітей (ЦСР 5

«Гендерна рівність»). Ще однією причиною є те, що бралися до уваги національні завдання за цілями сталого розвитку, які іноді є досить точковими. До останніх, зокрема, належить здійснення пенсійної реформи. У цілому, врахування національних завдань в Угоді про асоціацію є найвищим саме в галузевих напрямках, як-от ЦСР 7 «Доступна та чиста енергетика». Не дивно, що за ЦСР 16 «Мир, справедливість та сильні інститути» більшість завдань збігаються з прописаними в Угоді питаннями: лише держава зі сильними інститутами, верховенством права й ефективними правоохоронними органами зможе впровадити всі передбачені кроки та забезпечити економічне зростання.

Рисунок 7: Зіставлення завдань в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС із Цілями сталого розвитку (% збігів у завданнях за ЦСР)

Джерело: експертна оцінка на основі Угоди про асоціацію та завдань за ЦСР

Варто наголосити, що Угоду про асоціацію готували протягом тривалого часу до ухвалення ООН порядку денного ЦСР-2030. Водночас зіставлення завдань між двома документами свідчать, що Україна вже має дорожню карту для впровадження більшості завдань, які допоможуть країні досягнути цілей сталого розвитку до 2030 року. Цим документом є саме Угода про асоціацію та ухвалений для її виконання план заходів³⁷. В

³⁷ План заходів доступний за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1106-2017-%D0%BF#n10>

Угоді про асоціацію визнають важливу роль громадянського суспільства для впровадження передбачених заходів, оскільки воно передбачає експертизу, ідеї та точку зору щодо досягнення сталих цілей³⁸. Останнє допомагає уряду сформуванню правил гри (інституційну рамку), потрібні для ефективних змін у напрямку стійкості.

Варто зазначити, що важливе значення у співпраці України з ЄС (саме у сферах чистої енергії та безпечного довкілля) відіграватиме надалі Європейський зелений курс (European Green Deal)³⁹, який має на меті амбітну ціль кліматично нейтральної Європи до 2050 року. Уряд України висловився про наміри долучитися до Європейського зеленого курсу, що створює як виклики, так і можливості для країни⁴⁰.

6.3. Національна економічна стратегія до 2030 року та врахування ЦСР

В Україні відсутні ефективна стратегічна система та чітка ієрархія документів із питань планування, а більшість стратегій не є пов'язаними та спадковими⁴¹. Хоча аналіз Мінекономіки свідчить, що ЦСР інтегровані в законодавчі та нормативні документи України, насправді на пряму їх згадано не завжди, а радше на рівні завдань без чіткої згадки про цілі сталого розвитку.

Саме тому особливої ваги набуло ухвалення у березні 2021 року довгострокової комплексної стратегії розвитку – «Національна економічна стратегія до 2030 року»⁴², – у місії якої чітко визначено потребу врахувати Цілі сталого розвитку. У цілому в НЕС-2030 йдеться

про концепцію сталого розвитку різних сфер життя та видів економічної діяльності.

За Напрямком 20 «Якість життя» серед цільових індикаторів Стратегії на 2030 рік визначено виконання всіх або окремих національних завдань за більшістю ЦСР:

 Ціль 1	Подолання бідності
 Ціль 3	Міцне здоров'я і благополуччя
 Ціль 4	Якісна освіта
 Ціль 5	Гендерна рівність
 Ціль 6	Чиста вода та належні санітарні умови
 Ціль 10	Скорочення нерівності
 Ціль 11	Завдання 11.3. Забезпечити збереження культурної і природної спадщини із залученням приватного сектору (за ЦСР 11. Сталий розвиток міст і громад)
 Ціль 12	Відповідальне споживання і виробництво
 Ціль 13	Пом'якшення наслідків зміни клімату
 Ціль 14	Збереження морських ресурсів
 Ціль 15	Захист та відновлення екосистем суші
 Ціль 16	Мир, справедливість та сильні інститути

У ряді інших напрямків йдеться про сталий розвиток сільського господарства, енергетики та промисловості. За цими напрямками загалом можна говорити про врахування завдань за такими цілями, як:

 Ціль 2	Подолання голоду, розвиток сільського господарства
 Ціль 7	Доступна та чиста енергія
 Ціль 9	Промисловість, інновації та інфраструктура

³⁸ Trade and Sustainable Development Governance in Ukraine – The need for an integrated implementation approach // A4U Analytical Studies and Business Consultations N12, липень 2018 року, <https://bit.ly/3kp70vf>

³⁹ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

⁴⁰ <https://dixigroup.org/storage/files/2020-05-26/european-green-dealwebfinal.pdf>

⁴¹ Документ ПРООН «Аналіз інституційного середовища та правових рамок державного фінансування ЦСР», https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/democratic_governance/analysis-of-the-institutional-environment-and-legal-framework-th.html

⁴² Постанова КМУ, № 179 від 3 березня 2021 року, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#n25>

Для сталого розвитку економіки визначено важливим залучення внутрішніх та іноземних інвестицій і зниження державного боргу по відношенню до ВВП, що відповідає окремим завданням **Цілі 17**. Партнерство заради сталого розвитку. Також у Стратегії в різних розділах згадано заходи зі створення достойних робочих місць, зниження безробіття (зокрема серед молоді), економічного зростання на основі інновацій, що відповідає **Цілі 8**. Гідна праця та економічне зростання.

Якщо аналізувати НЕС-2030 в розрізі саме окремих завдань за ЦСР, то ряд завдань не відображено в заходах Стратегії. Зокрема, в НЕС-2020 за стратегічною ціллю 3 «Забезпечення безпечного довкілля для населення» та напрямом 20 «Якісне життя» йдеться про виконання національних завдань, які стосуються ЦСР 6, але в прописаних завданнях відсутні пропозиції з приводу централізованого водовідведення, підвищення якості питної води тощо. Водночас, ряд заходів, хоча й не визначено напряму відповідно до завдань ЦСР, можуть опосередковано впливати на їх упровадження.

Отже, у цілому, НЕС-2030 є першою високорівневою довгостроковою стратегією, яка суттєво врахувала зобов'язання України з досягнення цілей сталого розвитку, визначених до 2030 року. Водночас, поки що це реалізовано переважно на рівні Цілей та іноді завдань, але в Стратегії бракує чіткого визначення ряду завдань і цільових індикаторів. Тому надзвичайно важливим є очікуваний до підготовки і потім до прийняття План заходів для впровадження НЕС-2030, який на рівні результативних показників врахував би ЦСР-2030.

6.4. Державна стратегія регіонального розвитку

У серпні 2020 року КМУ ухвалив Державну стратегію регіонального розвитку на 2021–2027 роки (ДСРР-2027), яка «...визначає генеральний вектор сталого розвитку регіонів та розроблена відповідно до Цілей сталого розвитку України до 2030 року». Хоча в документі кілька разів йдеться про цілі сталого розвитку та про важливість сталого розвитку в різних сферах життя, у ньому

відсутня чітка «прив'язка» заходів та завдань Стратегії до відповідних завдань й індикаторів за ЦСР.

У ДСРР-2027 визначено широкі всеохопні стратегічні цілі, згідно з якими запропоновано великий перелік оперативних цілей. Запровадження програм регіонального розвитку й інвестиційних програм буде забезпечувати досягнення поставлених цілей. При цьому, важливою визначено участь громадськості й інших зацікавлених сторін у підготовці стратегій і програм регіонального розвитку.

У Стратегії йдеться про потребу втілювати цілі сталого розвитку на регіональному рівні і, відповідно, потребу побудувати багаторівневу систему моніторингу ЦСР, що міститиме (на регіональному та місцевому рівнях) механізми збирання, аналізу, оцінки та звітності з визначених індикаторів ЦСР.

За оцінкою, у ДСРР-2027 враховані не всі завдання, за які відповідає Мінрегіон. Зокрема, відсутні прямі заходи щодо таких завдань, як 6.4 «Підвищити ефективність водокористування» та 6.5 «Забезпечити впровадження інтегрованого управління водними ресурсами», причому в описі проблем на початку Стратегії наведено питання ефективності водокористування та управління водними ресурсами. Водночас ряд заходів (за експертною оцінкою) опосередковано впливатимуть на виконання окремих завдань за ЦСР, зокрема, це 12.1 «Знизити ресурсоємність економіки».

У травні 2021 року КМУ ухвалив план заходів з реалізації у 2021–2023 роках ДСРР-2027. За оцінкою, в неї додано 14 завдань за ЦСР, які розглянуто в дослідженні. Якщо говорити про ЦСР 6 «Чиста вода та належні санітарні умови», то йдеться про фінансування заходів щодо поліпшення якості систем водопостачання та водовідведення (завдання 6.1 та 6.2, відповідно), зокрема шляхом залучення коштів МФО на відповідні цілі, започаткування проєктів державно-приватного партнерства та залучення відповідних інвестицій у державні та місцеві інвестиційні програми. Як у Стратегії, так і в плані заходів передбачено кроки з підвищення енергоефективності.

Розділ 7.

Відповідальність Мінрегіону у впровадженні ЦСР

7.1. Повноваження Мінрегіону

Упровадження заходів зі сприяння регіонального розвитку здійснюють численні центральні та місцеві органи влади. Водночас Міністерство розвитку громад та територій України (Мінрегіон) є головним ЦОВВ, що відповідає за формування та реалізацію державної регіональної політики⁴³. У межах регіональної політики до завдань Мінрегіону належать формування спроможних громад і стимулювання участі регіонів у програмах міжнародного та транскордонного співробітництва, для виконання яких Мінрегіон:

- визначає пріоритети регіонального розвитку та розробляє Державну стратегію регіонального розвитку України і план її впровадження, координує підготовку регіональних стратегій розвитку;
- сприяє комплексному соціально-економічному розвитку регіонів;
- проводить оцінку та моніторинг реалізації державної регіональної політики;
- подає пропозиції в КМУ щодо розподілу коштів Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР).

Фокус Мінрегіону в регіональній політиці передусім полягає в забезпеченні фінансово спроможних територіальних громад і формуванні спроможної мережі закладів. Ідеться по освітні, медичні й адміністративні заклади, що забезпечують доступність до якісних публічних послуг.

⁴³ Положення про Мінрегіон, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/197-2014-%D0%BF#Text>

При формуванні та реалізації державної регіональної політики Мінрегіон зокрема відповідає за:

- формування єдиної технічної, соціально-економічної політики у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення;
- погодження схем тепlopостачання населених пунктів із кількістю жителів більше як 20 тис. осіб і регіональних програм модернізації систем тепlopостачання;
- поводження з побутовими відходами, забезпечення розроблення та виконання державних програм у сфері поводження з побутовими відходами, планів і заходів у сфері поводження з побутовими відходами;
- координацію діяльності місцевих органів виконавчої влади у сфері поводження з побутовими відходами.

Отже, згідно із законодавством, Мінрегіон відповідає за формування регіональної політики та розвиток громад, однак на практиці не всі програми регіонального розвитку фінансує Мінрегіон. Так, результати аналізу експертів програми «U-lead» засвідчили те, що «...політика регіонального розвитку розпорошена між 110 бюджетними програмами та 20 державними органами»⁴⁴, що негативно впливає на координацію політики. Експерти рекомендують на практиці зробити Мінрегіон головним відповідальним за виконання

⁴⁴ Фінансування регіонального та місцевого розвитку з державного бюджету України (Янез Шуштершич Любіца Кошелюк Віталій Пилипів), <https://voxukraine.org/finansuvannya-regionalnogo-ta-mistseвого-rozvytku-z-derzhavnogo-byudzhetu-ukrayiny/>

програм регіонального та місцевого розвитку й, відповідно, посилити його координувальну функцію.

Цілі сталого розвитку з 2021 року визначні обов'язковими до врахування в усіх нормативно-правових документах уряду. Водночас, Державна стратегія регіонального розвитку до 2027 року вже зазначає, що вона розроблена відповідно до Цілей сталого розвитку України до 2030 року та покликана забезпечити сталий розвиток регіонів.

Рішення про закріплення ЦСР за відповідальними міністерствами було схвалено в 2018 році Міжвідомчою групою з ЦСР (див. Таблицю в Додатку 2). Згодом, у 2020 році, Мінекономіки пропонувало дещо оновити розподіл обов'язків передусім для врахування нової структури міністерств, однак поки що відповідне рішення не було ухвалено.

Відповідно до розподілу, Мінрегіон визначено відповідальним за двома цілями сталого розвитку: **ЦСР 6. Чиста вода та належні санітарні умови** та **ЦСР 11. Сталий розвиток міст і громад** та завдання в межах цих цілей. Водночас, за виконання окремих завдань за цими ЦСР визначено відповідальними інші міністерства.

На рівні завдань за різними ЦСР Мінрегіон (відповідно до розподілу Міжвідомчої групи, здійсненому на основі законодавчо визначених його повноважень та завдань) залучений до виконання окремих завдань за кількома іншими цілями сталого розвитку:

- **ЦСР 7. Доступна та чиста енергія**, завдання «7.1. Розширити інфраструктуру та модернізувати мережі для забезпечення надійного та сталого енергопостачання на основі впровадження інноваційних технологій»;
- **ЦСР 11: Сталий розвиток міст і громад**, завдання «11.1. Забезпечити доступність житла», «11.2. Забезпечити розвиток поселень і територій виключно на засадах комплексного планування та управління за участю громадськості», «11.6. Забезпечити розробку і реалізацію стратегій місцевого розвитку, спрямованих на економічне зростання, створення робочих місць, розвиток туризму, рекреації, місцевої культури і виробництва місцевої продукції»;

- **ЦСР 12. Відповідальне споживання і виробництво**, завдання «12.1. Знизити ресурсоемність економіки», «12.4. Зменшити обсяг утворення відходів і збільшити обсяг їх переробки та повторного використання на основі інноваційних технологій та виробництв»;
- **ЦСР 14. Збереження морських ресурсів**, завдання «14.1. Скоротити забруднення морського середовища», «14.2. Забезпечити стале використання і захист морських та прибережних екосистем, підвищення їх стійкості та відновлення на основі інноваційних технологій»;
- **ЦСР 16. Мир, справедливість та сильні інститути**, «16.7. Підвищити ефективність діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування».

Звичайно, політика Мінрегіону стосується і впровадження інших цілей сталого розвитку. Зокрема йдеться про **ЦСР 3. Міцне здоров'я і благополуччя** та **ЦСР 4. Якісна освіта**, оскільки Мінрегіон покликаний сприяти формуванню спроможної мережі заходів, які можуть забезпечити доступність до якісних освітніх і медичних послуг. Такі ж застереження можна зробити й за іншими ЦСР. Оскільки Мінрегіон відповідає за регіональний розвиток, то в його сфері – вплив на ЦСР 1 «Подолання бідності», ЦСР 2 «Подолання голоду, розвиток сільського господарства», ЦСР 8 «Гідна праця та економічне зростання» тощо.

Разом із цим, для реалізації мети цього дослідження **буде оцінено саме врахування в стратегічних документах та в бюджетних програмах тих цілей і завдань сталого розвитку, за які відповідає Мінрегіон згідно з розподілом Міжвідомчої групи.**

7.2. Фінансування регіонального розвитку: субвенції

Оцінка врахування ЦСР у стратегічних і програмних документах показала, що найчастіше в них відсутні визначені очікувані суми фінансування відповідних стратегій і програм у текстах документів. Оцінку потрібного фінансування передбачено у двох з проаналізованих документів: у Концепції Загальнодержавної

цільової соціальної програми «Питна вода України» на 2022–2026 роки та Державній цільовій програмі відновлення та розбудови миру в східних регіонах України.

Часто суми фінансування визначено як «в межах виділених в Державному бюджеті коштів», що не дозволяє насправді втілювати всі передбачені заходи, а також оцінити справжні плани відповідних органів влади щодо впровадження завдань. У цілому, найчастіше бюджетні запити на фінансування різних заходів і завдань стратегій, як і запит Мінрегіону, що було подано в межах підготовки Бюджетної декларації на 2022–2024 роки, перевищують суми, передбачені в законах про бюджет та вже ухваленій Декларації.

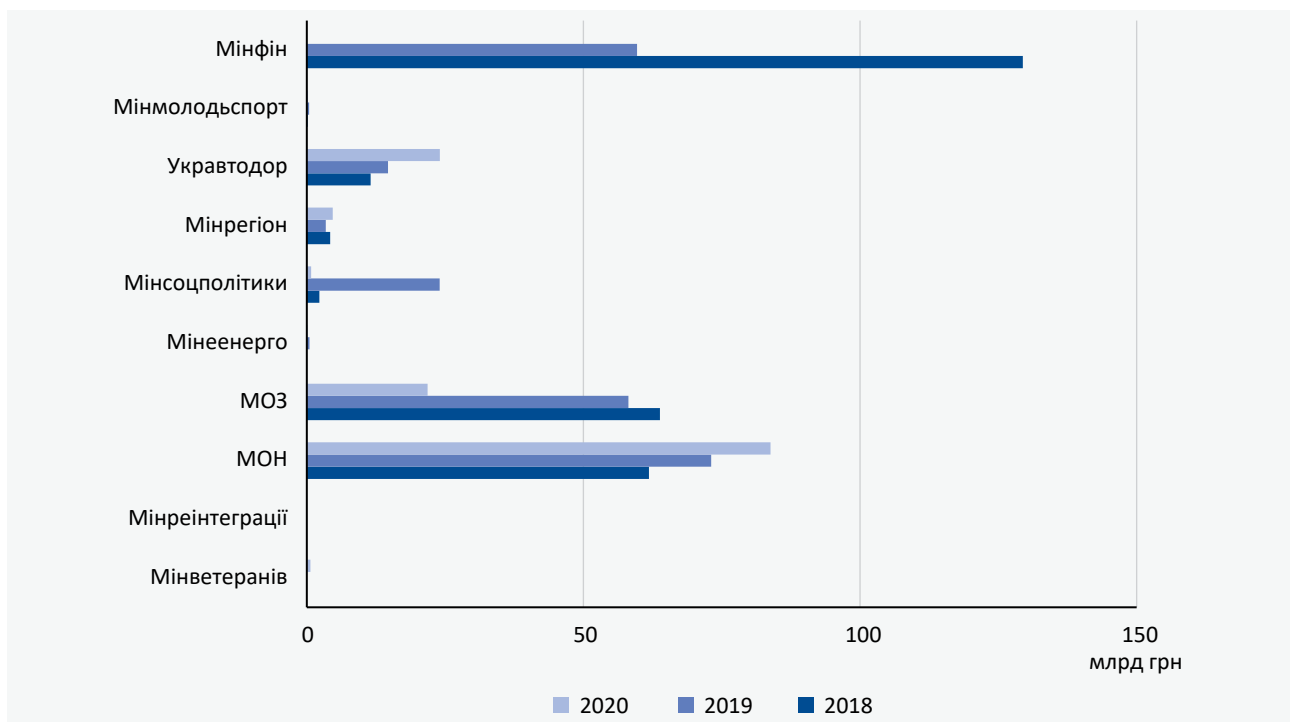
26 проаналізованих документів декларативно визначають джерела фінансування, які передбачають кошти державного та місцевого бюджету, а також інші незаборонені законодавством джерела. При цьому часто йдеться не про приватне фінансування, а про фінансування з боку МФО. В окремих випадках передбачено запровадити проекти державно-приватного

партнерства у сфері водопостачання, водовідведення, тепlopостачання. Однак планових сум фінансування в розрізі джерел не визначено.

Ухвалені стратегії та програми також найчастіше стають підґрунтям для створення або зміни бюджетних програм. Саме тому паспорти окремих бюджетних програм часто містять покликання на відповідні НПА. Однак не всі документи враховано в бюджетних програмах.

Фінансування заходів державних програм і стратегій, а також загальнодержавних програм традиційно відбувається у формі численних субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам (фактично субвенції – це адресні трансферти). Ідеться й про фінансування програм регіонального розвитку за різними цілями сталого розвитку. Водночас, протягом останніх років було впроваджено ряд реформ, у межах яких фінансування субвенцій поступово скоротилося з приблизно 270 млрд грн у 2018 році до 136 млрд грн у 2020 році. Це передусім було зроблено для підвищення ефективності бюджетних витратів.

Рисунок 8. Фінансування субвенцій

Джерело: ДКСУ

Зокрема, субвенції на фінансування соціальних виплат різних категоріям населення (наприклад, сім'ям з дітьми та малозабезпеченим сім'ям), розпорядником якої був Мінфін у 2018 та 2019 роках, було централізовано на рівні бюджетної програми Мінсоцполітики для підвищення ефективності та оперативності фінансування відповідних видатків. Субвенцію на надання житлово-комунальних пільг і субсидій було замінено прямими трансфертами населенню в рамках реформи монетизації цього виду соціальної підтримки. Ці видатки передусім відповідають ЦСР 1 «*Подолання бідності*».

З 2018 року поступово медичну субвенцію, яка відповідає ЦСР 3, було замінено прямою оплатою медичної допомоги з боку Національної служби здоров'я України (НСЗУ) закладам охорони здоров'я (ЗОЗ). Водночас, у межах боротьби з Covid-19 у 2020 році було запроваджено ряд інших субвенцій на закупівлі обладнання, оснащення та ремонту в ЗОЗ. Ці субвенції, розпорядником за якими є Міністерство охорони здоров'я (МОЗ), відповідають ЦСР 3 «*Міцне здоров'я та благополуччя*».

Найбільшою субвенцією залишається освітня субвенція, яку отримують територіальні громади на фінансування загальної середньої освіти і розпорядником якої є Міністерство освіти та науки (МОН). Також є субвенції на закупівлю оснащення та ремонту шкіл. Ці субвенції відповідають ЦСР 4 «*Якісна освіта*».

Регіональний розвиток підтримується також за рахунок соціально-економічної субвенції, розпорядником якої традиційно був Мінфін, але в 2019–2020 роках розпорядником за цією програмою був Мінрегіон. Водночас, цю субвенцію оцінюють як неефективний і непрозорий вид підтримки, оскільки на її розподіл впливають депутати, а тому найчастіше їх отримують не ті громади, що найбільше їх потребують, а ті, де сильна позиція народних депутатів.⁴⁵ Фінансування за цими субвенціями розпорошено за кількома цілями сталого розвитку, основними серед яких є ЦСР 1, ЦСР 3 та ЦСР 4.

Субвенції, розпорядником коштів за якими є Мінрегіон, стосуються регіонального розвитку за різними цілями сталого розвитку. Вони стосуються передусім будівництва або оновлення лікарень, закладів культури та освіти, які частково відповідають ЦСР 9 «Промисловість, інновації та інфраструктура», як і ЦСР 3 та ЦСР 4. У 2020 році на фоні потреби збільшити потужність ЗОЗ через боротьбу з Covid-19 було запроваджено кілька субвенцій саме на ЦСР 3.

Також за рахунок субвенцій фінансують будівництво визначеного переліку місцевих доріг, що також відповідає ЦСР 9 «Промисловість, інновації та інфраструктура». Розпорядником коштів за відповідними бюджетними програмами є Укравтодор. При цьому субвенції на ряд доріг прописані як окремі бюджетні програми, що навряд чи завжди є ефективним, зокрема з огляду на те, що економію щодо будівництва певної дороги складно використати на будівництво іншої дороги. Так, у 2020 році було 15 субвенцій на будівництво окремих доріг.

У 2019 році також було профінансовано субвенцію місцевим бюджетам на здійснення природоохоронних заходів на об'єктах комунальної власності сумою 0,5 млрд грн, розпорядником коштів за якою було Міністерство енергетики та захисту довкілля України⁴⁶. У 2018 та 2020 роках такої субвенції не було. Порядком використання коштів відповідної субвенції⁴⁷ було визначено, що її спрямовують на охорону і раціональне використання водних ресурсів, охорону атмосферного повітря, охорону та раціональне використання природних рослинних ресурсів, охорону та раціональне використання ресурсів тваринного світу (крім будівництва й облаштування притулків для утримання безпритульних тварин), раціональне використання та зберігання відходів виробництва і побутових відходів. Отже, відповідна субвенція стосувалася завдань за ЦСР 6 «*Чиста вода та належні санітарні умови*», а також ЦСР 12 «*Відповідальне споживання і виробництво*».

⁴⁵ Див. зокрема такі публікації: <https://voxukraine.org/subventsiyi-na-sotsialno-ekonomichnij-rozvitok-yak-zupiniti-politichnij-rozpodil-byudzhetnih-koshtiv/>, <https://www.oporua.org/news/parliament/22813-neformalni-deputatski-fondi-povertaiutsia-za-koshti-platnikiv-podatki>

⁴⁶ У 2020 році це Міністерство було розділено на два: Міністерство енергетики України та Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України.

⁴⁷ Постанова КМУ від 20.03.2019 №228, <https://zakon.rada.gov.ua/go/228-2019-%D0%BF>

У цілому, велика кількість різноманітних видів субвенцій, кожна з яких є окремою бюджетною програмою, не відповідає провідному світовому досвіду. Розпорошене фінансування заходів регіонального розвитку за різними програмами та розпорядниками не сприяє ефективному використанню коштів платників податків. А на фоні відсутності чітких цілей і визначених результативних показників за відповідними програмами надзвичайно складно оцінити ефективність відповідних видатків. Саме тому, важливою є потреба проведення оглядів витрат за відповідними бюджетними програмами. Позитивним напрямком в останні роки було об'єднання окремих субвенцій з 2020 року в єдину бюджетну програму з фінансування соціальної підтримки на рівні Мінсоцполітики та монетизація житлово-комунальних пілгті субсидій.

7.3. Бюджетні програми Мінрегіону в 2018–2020 роках

За останні кілька років відбувся ряд змін у переліку програм Мінрегіону, які пояснюють суттєві коливання у фінансуванні Міністерства (див. Додаток 10.5). Передусім йдеться власне про бюджетні програми самого Мінрегіону (без урахування програм розпорядників нижчого рівня): 14 з фактичним фінансуванням 2,4 млрд грн у 2018 році, 12 з фінансуванням 2,1 млрд грн у 2019 році та 10 на суму 0,5 млрд грн у 2020 році. Водночас, кількість розпорядників нижчого рівня скоротилася з двох до одного, оскільки Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження підпорядковується Міненерго з 2020 року. Саме це Агентство фінансує програму «теплих кредитів», покликаних збільшити енергоефективність житлових будівель (див. Додаток 10.6).

Таблиця 1: Бюджетні програми Мінрегіону, фактичне фінансування

	2018		2019		2020	
	шт.	млрд грн	шт.	млрд грн	шт.	млрд грн
Бюджетні програми Мінрегіону	14	2,40	12	2,05	10	0,49
<i>Реалізація Загальнодержавної цільової програми «Питна вода України»</i>	1	0,14	-	-	-	-
<i>Фінансування Фонду енергоефективності</i>	1	1,50	1	1,22	1	0,00
<i>Державний фонд регіонального розвитку</i>	1	3,80	1	5,49	1	4,37
Загальнодержавні бюджетні програми Мінрегіону	6	8,03	7	8,90	12	9,06
Програми кредитування, розпорядником за якими є Мінрегіон є ГРК	5	1,58	7	1,68	8	1,76
<i>Повернення кредитів</i>	2	-0,07	3	-0,07	4	-0,08
<i>Отримання кредитів</i>	3	1,64	4	1,74	4	1,84
Програми виконавців (розпорядників нижчого рівня)	4	0,66	3	0,80	1	0,16
<i>Державна архітектурно-будівельна інспекція України</i>	2	0,19	1	0,19	1	0,16
<i>Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України</i>	2	0,47	2	0,60	n/a	n/a

Джерело: ДКСУ

Стрімке скорочення фінансування власних програм Мінрегіону у 2020 році відбулося передусім через відсутність фінансування Фонду енергоефективності. Це стало наслідком перегляду Державного бюджету у квітні 2020 року, коли уряд змінював бюджет з огляду на виклики Covid-19. Обґрунтуванням відсутності фінансування Фонду були залишки

коштів на рахунках Фонду на фоні відсутності повноцінної його діяльності⁴⁸.

⁴⁸ Водночас варто зазначити, що Рахункова палата за результатами аудиту ефективності використання бюджетних коштів на виконання Державної цільової економічної програми енергоефективності у 2016-2018 роках дійшла висновків про незадовільну ефективність витрачання коштів на відповідну програму, проблеми з бюджетним плануванням та контролем за витрачанням коштів, і дублювання функцій Держенергоефективності та Фонду енергоефективності, https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2019/6-3_2019/R_RP_6-3_2019.pdf

Ще одним джерелом фінансування бюджетних програм Мінрегіону є пільгове кредитування, отримане від МФО⁴⁹. Зокрема за рахунок кредитів фінансується програма *«Розвиток міської інфраструктури і заходи в секторі централізованого теплопостачання України, розвиток системи водопостачання та водовідведення в м. Миколаєві, реконструкція та розвиток системи комунального водного господарства м. Чернівці»*, фінансування за якою становило 1,6 млрд грн у 2018 році, 1,5 млрд грн у 2019 році та 1,8 млрд грн у 2020 році. Водночас, фінансування *Програми розвитку муніципальної інфраструктури*, хоча і планувалося на всі ці роки, так і не розпочалося, хоча проєкт є важливим джерелом фінансування інших проєктів у сфері теплопостачання, енергоефективності будівель і зовнішнього освітлення населених пунктів. У 2020 році Мінрегіон зазначив, що відсутність фінансування за програмою є наслідком тривалих процедур і потребою актуалізувати ТЕО.

Загалом, фінансування бюджетних програм, за якими Мінрегіон є головним розпорядником бюджетних коштів, визначається щороку в однорічному Державному бюджеті. Кошти виділяють як за загальним, так і спеціальним⁵⁰ фондами. Зокрема, за спеціальним фондом фінансують:

- бюджетну програму 2751270 *«Підтримка регіональної політики України»* із джерелом фінансування «секторальна підтримка з боку Європейського Союзу»,
- бюджетні програми *«Впровадження та координація заходів проєкту розвитку міської інфраструктури, заходів в секторі централізованого теплопостачання України, надзвичайної кредитної програми для України та програми розвитку муніципальної інфраструктури України»* та *«Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проєктів в рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України»*, що фінансуються за рахунок пільгових кредитів МФО. Угоди, підписані з МФО про надання кредитування, містять сумарні обсяги фінансування відповідних проєктів.

⁴⁹ Інформація про всі проєкти, включно з угодами та сумами фінансування, є доступною на порталі відкритих даних *Реєстр проєктів МФО*, <https://proifi.gov.ua/>

⁵⁰ Видатки спеціального фонду фінансують за рахунок доходів, які мають цільове призначення.

Фінансування Загальнодержавної цільової програми *«Питна вода України»*, ухваленої на 2011–2020 роки⁵¹, відбувалося лише в 2011, 2012 та 2018 роках. Саме ця програма відповідає ЦСР 6 *«Чиста вода та належні санітарні умови»*, але, на жаль, вона не стала пріоритетною для уряду. Це при тому, що існувала відповідна державна програма та відповідні заходи було передбачено в ряді державних стратегічних та програмних документів. Відповідно, більшість заходів Програми не було втілено, про що, зокрема, ідеться в *Національній доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні у 2019 році*.⁵² З огляду на завершення попередньої програми на фоні невирішених проблем, зокрема з низькою якістю питної води, усе ще великої частки населення без централізованого водопостачання та водовідведення, високий скид забруднених комунально-побутових і промислових стічних вод постало питання подальших кроків держави щодо забезпечення населення якісною питною водою. Відповідно, у 2021 році було схвалено Концепцію оновленої програми *«Питна вода України»* на 2022–2026 роки.⁵³ У проєкті Державного бюджету на 2022 рік, який подав уряд у парламент, не було передбачено коштів на фінансування програми, хоча показники Бюджетної декларації на 2022–2024 роки свідчать, що таке фінансування, імовірно, було закладено за рахунок фінансування від МФО. Відсутність такого фінансування могла бути наслідком не ухваленого законопроєкту про Загальнодержавну цільову соціальну програму *«Питна вода України»* на 2022–2026 роки, який уряд подав до парламенту 2 липня 2021 року і який досі не було проголосовано навіть у першому читанні⁵⁴. Разом із тим, у схваленому Законі про Державний бюджет на 2022 рік таки передбачено фінансування цієї програми на 1,0 млрд грн. Варто зауважити, що для вчасного фінансування відповідних заходів нагальним є і ухвалення Цільової програми народними депутатами.

⁵¹ Закон України № 3933-VI від 20 жовтня 2011, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3933-17#Text>

⁵² Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні у 2019 році, <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/zhkh/teplo-vodopostachannya-ta-vodovidvedennya/natsionalna-dopovid/nacjonalna-dopovid-pro-yakist-pytnoyi-vody-ta-stan-pytnogovodopostachannya-v-ukrayini-za-2019-rik/>

⁵³ Розпорядження КМУ №388-р від 28 квітня 2021 року, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/388-2021-%D1%80#Text>

⁵⁴ Законопроєкт №5723 від 2 липня 2021 року, http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72415

Найбільшою бюджетною програмою, головним розпорядником коштів за якою є Мінрегіон, є Державний фонд регіонального розвитку (ДФРР), який покликаний фінансувати відібрані до фінансування проекти регіонального розвитку.⁵⁵ Хоча, відповідно до Бюджетного кодексу України, фінансування ДФРР має становити не менше ніж 1% запланованих доходів загального фонду державного бюджету, на практиці цю норму не виконують. Зокрема, у 2018–2020 роках частину коштів, яку в першій версії проекту закону про Державний бюджет подавав уряд в парламент, під час бюджетного процесу було перекинуто на фінансування Субвенції місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій. При цьому, у 2018–2019 роках головним розпорядником бюджетних коштів за цією програмою було Міністерство фінансів, а тому в аналізі ця програма наявна лише з показниками на 2020 рік.

7.4. Бюджетні програми Мінрегіону та ЦСР

Ціль державної політики, на досягнення якої спрямовано бюджетну програму, мету програми та результативні показники за ними, визначено в паспортах відповідних бюджетних програм (див. Вставку 2). Зокрема, цілі та мету програм часто визначають досить загально, і вони містять такі формулювання, як:

- Українці отримують якісні комунальні послуги // Підвищення якості надання послуг й ефективності використання енергії комунальними підприємствами у сфері водопостачання, водовідведення, теплопостачання;
- Українці отримують якісні комунальні послуги // Оновлення та/або мінімізація погіршення стану міської інфраструктури України;
- Українці, що мешкають в «депресивних регіонах», мають достатні можливості для розвитку // Реалізація заходів в рамках секторальної підтримки з боку Європейського Союзу;
- Українці мають комфортне та доступне житло // Забезпечення внутрішньо переміщених осіб, учасників проведення анти-терористичної операції (АТО) та/або учасників проведення операції Об'єднаних сил (ООС) житлом;
- Українці отримують якісні комунальні послуги // Забезпечення впровадження та координації спільних з МБРР і ЄІБ проектів для реабілітації інфраструктури та заміни й модернізації обладнання на обраних комунальних підприємствах для зменшення серйозних ризиків для здоров'я населення і довкілля.

Аналіз результативних показників бюджетних програм, які визначені в їхніх паспортах, свідчить про те, що в них відсутня згадка про ЦСР-30 на рівні завдань та індикаторів. Показники затрат за паспортами бюджетних програм містять суму видатків Державного бюджету, включно з фінансуванням за рахунок пільгових кредитів з боку МФО. У програмах, за якими передбачені закупівлі, наявна інформація про вартість закупівель. Також в окремих програмах визначено потрібні кадри та фінансування відряджень. Зокрема, за програмами, де потрібне залучення експертів і консультантів, визначено їх кількість та суми оплати праці.

Показники продукту, зокрема, містять кількість наданих пільгових кредитів, профінансованих проектів за рахунок ДФРР або в межах проектів за фінансування МФО, кількість закупленої техніки чи оснащення, кількість побудованих / реконструйованих об'єктів тощо. Ці показники дають розуміння, на що було витрачено кошти за програмою. Водночас, є показники, які навряд чи є інформативними та можуть допомогти оцінити ефективність фінансування заходів, як-от: кількість відряджень, кількість аудиторських перевірок, кількість зустрічей та ухвалених рішень.

У результаті передбачені показники ефективності почасти взагалі не стосуються цілей бюджетних програм, оскільки найчастіше вони визначені як середня вартість проекту, експерта, відрядження. Тобто паспорти бюджетних програм фактично не містять саме цільових індикаторів, які плануються досягнути завдяки їх фінансуванню.

⁵⁵ Див. Звіт «Оцінка фінансування розвитку в Україні» для аналізу фінансування ДФРР, опису відбору проектів, та можливих недоліків у дизайні програми.

Не допомагають в цьому і визначені показники якості, що часто містять відсоткові

показники рівня виконання окремих проєктів або що.

Вставка 3. Бюджетні документи головних розпорядників бюджетних коштів

Бюджетний кодекс передбачає кілька важливих документів фінансування бюджетних програм, які готують головні розпорядники бюджетних коштів (ГРК). Так, ГРК готує бюджетний запит, який подають на середньострокову перспективу до Міністерства фінансів та який містить пропозиції з відповідним обґрунтуванням щодо обсягу бюджетних коштів, необхідних для виконання покладених на нього функцій, а також результативні показники.⁵⁶

Протягом 45 днів з набрання чинності, згідно із Законом про Державний бюджет, ГРК розробляє та затверджує (за погодженням з Мінфіном) однорічний паспорт бюджетної програми. Це документ, що визначає мету, завдання, напрями використання бюджетних коштів, відповідальних виконавців, результативні показники та інші характеристики бюджетної програми відповідно до бюджетного призначення, встановленого законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет).⁵⁷

Паспорт бюджетної програми визначає кілька типів її результативних показників:⁵⁸

- затрат: визначають обсяги та структуру ресурсів, які забезпечують виконання бюджетної програми, характеризують структуру витрат,
- продукту: характеризують результати діяльності головного розпорядника за відповідний бюджетний період у межах бюджетної програми,
- ефективності: характеризують економність при витраті бюджетних коштів, ефективність надання державних послуг, визначаються як витрати ресурсів на одиницю показника продукту;
- якості: характеризують динаміку досягнення мети та виконання завдань бюджетної програми, відповідність створеного продукту установленим стандартам (нормативам), рівень реалізації інвестиційних проєктів, виконання робіт, ступінь готовності об'єктів будівництва, якість створеного продукту.

Крім того, відповідно до Наказу Мінфіну, ці результативні показники повинні відповідати критеріям SMART. Водночас, оцінка свідчить, що найчастіше бюджетні програми мають далекі від цих критеріїв результативні показники, що не дозволяє оцінити ефективність їхнього фінансування.

Винятком серед відповідних бюджетних програм є програма 2751570 «Реалізація Загальнодержавної цільової програми «Питна вода України»», ухвалена у 2018 році. Завдання в цій програмі повністю базовано на завданнях й індикаторах, визначених за ЦСР 6 «Чиста вода та належні санітарні умови». Також частковий аналіз ефективності є можливим для програм енергоефективності, за які відповідає Мінрегіон: показники якості відображають економію природного газу від упровадження проєктів з енергоефективності (Додаток 10.6).

Однак найчастіше паспорти бюджетних програм Мінрегіону не містять зв'язку між цілями, ключовими показниками ефективності та завданнями ЦСР, за які відповідає Міністерство, що є спільною характеристикою для більшості бюджетних програм в Україні. Також відсутня інформація з приводу фінансування різних завдань в межах єдиної бюджетної програми. При цьому, варто зазначити, що з 2021 року головні розпорядники бюджетних коштів почали оприлюднювати звіти про виконання паспортів бюджетних програм за новою формою⁵⁹, у яких повинні визначити причини відхилення між плановими та фактичними показниками, а також оприлюднювати результати оцінки ефективності

⁵⁶ Ст. 2 Бюджетного кодексу України <https://openbudget.gov.ua/budget-literacy/glossary/017>

⁵⁷ Ст. 2 Бюджетного кодексу України (<https://openbudget.gov.ua/budget-literacy/glossary/044>).

⁵⁸ Наказ Міністерства фінансів України «Про паспорти бюджетних програм», №1098 від 29 грудня 2002 року зі змінами, Наказ Міністерства фінансів України «Про результативні показники бюджетної програми» №1536 від 10 грудня 2010 року.

⁵⁹ Звіти про виконання паспортів бюджетних програм Мінрегіону доступні за посиланням: <https://www.minregion.gov.ua/about/funding/zvity-pro-vikonannya-pasportiv-byudzhetnyh-program-za-2020-rik/>

програм, що було зроблено Мінрегіоном для 2020 року⁶⁰. Результати оцінки ефективності програм представлено не лише для власних програм Мінрегіону, але й для загальнодержавних бюджетних програм (субвенцій), що відповідає принципам підзвітності та прозорості в бюджетній сфері. У цих документах нарешті подано інформацію про відхилення між плановими та фактичними показниками фінансування та результативні показники.⁶¹ Водночас не йдеться саме про оцінку ефективності та впливу фінансування на досягнення поставленої мети та визначених завдань бюджетних програм. Це, зокрема, може бути пояснено недоліками визначених цілей і завдань бюджетних програм.

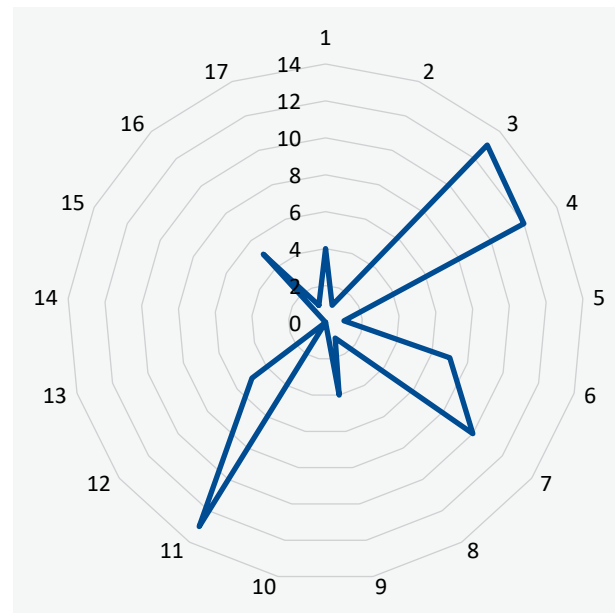
Через відсутність чітких покликань на ЦСР у бюджетних програмах в межах дослідження було здійснено спробу побудувати логічні зв'язки між результативними показниками за бюджетними програмами Міністерства та ЦСР-2030, а також із завданнями, за які відповідає Міністерство в межах утілення ЦСР-2030. За експертною оцінкою, більшість бюджетних програм, за якими головним розпорядником є Мінрегіон, спрямовані на досягнення ЦСР 3 «*Міцне здоров'я і благополуччя*» (13 програм), ЦСР 4 «*Якісна освіта*» (12 програм) та ЦСР 11 «*Сталий розвиток міст і громад*» (13 програм). Однак перші дві з указаних ЦСР є цілями передусім загальнодержавних бюджетних програм Мінрегіону, фінансування за якими надається в регіони у формі субвенцій, і належить до ЦСР, за досягнення яких відповідають інші міністерства.

Також, за експертною оцінкою, десять бюджетних програм покликані сприяти досягненню ЦСР 7 «*Доступна та чиста енергія*» та сім – досягненню ЦСР 6 «*Чиста вода та належні санітарні умови*». П'ять бюджетних програм спрямовують кошти на досягнення ЦСР 12 «*Відповідальне споживання і виробництво*». Порядок використання коштів за програмою «*Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад*» містить врахування гендерного аспекту.

⁶⁰ Оцінки ефективності бюджетних програм Мінрегіону за 2020 рік є доступними за посиланням: <https://www.minregion.gov.ua/about/funding/rezultaty-ocinky-efektyvnosti-byudzhetnyh-program-za-2020-rik/>

⁶¹ Варто зазначити, що ці документи не подано у форматі відкритих (машиночитних) даних, що ускладнює аналіз.

Рисунок 9: Оцінка розподілу бюджетних програм Мінрегіону за цілями сталого розвитку, за кількістю програм

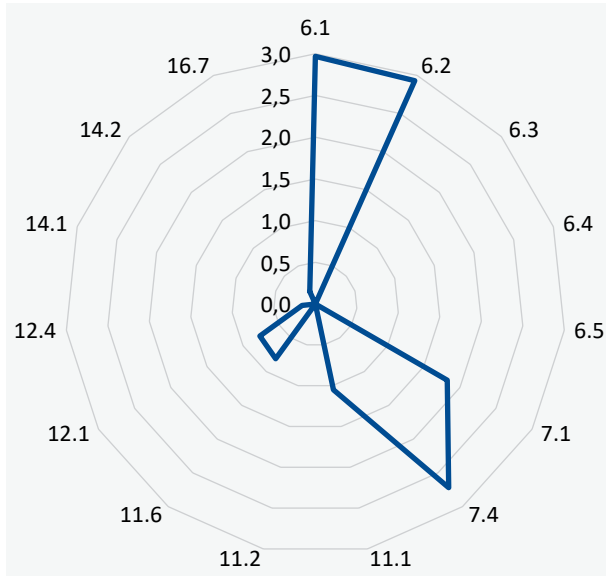
Джерело: експертна оцінка

У межах швидкої інтегрованої оцінки також було здійснено спробу оцінити видатки за бюджетними програмами, головним розпорядником яких є Мінрегіон, за завданнями ЦСР-2030, за які відповідає Міністерство. Згідно з оцінкою, не всі вищевказані ЦСР отримували фінансування протягом 2018–2020 років (див. Рисунок 10, на якому показано оцінку розподілу сумарного фінансування за три роки). Так, аналіз звітів за бюджетними паспортами та результатів оцінки ефективності свідчить, що найбільше фінансування було спрямовано на такі завдання ЦСР-2030:

- 6.1. *Забезпечити доступність якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництво та реконструкцію систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання;*
- 6.2. *Забезпечити доступність сучасних систем водовідведення, будівництво та реконструкцію водозабірних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання;*
- 7.1. *Розширити інфраструктуру та модернізувати мережі для забезпечення надійного та сталого енергопостачання на основі впровадження інноваційних технологій та 7.4 Підвищити енергоефективність економіки.*

Рисунок 10: Оцінка розподілу видатків за бюджетними програмами Мінрегіону стосовно завдань ЦСР-2030, сумарно в 2018–2020 роках, млрд грн

Джерело: експертна оцінка

Однак варто зробити застереження, що проаналізовані звіти рідко містять інформацію за детальними видатками в розрізі напрямків використання бюджетних коштів, що дозволило б зробити чітку прив'язку до завдань за цілями сталого розвитку. Тому на Рисунок зображена експертна оцінка, що може децю відрізнятися від фактичних показників. Однак це не змінить ранжування завдань обраних ЦСР-2030 за бюджетними видатками Державного бюджету на їх досягнення.

Розділ 8.

Відповідальність Міненерго та Міндовкілля у впровадженні ЦСР

8.1. Повноваження Міненерго та Міндовкілля

Протягом останніх років відбулося кілька змін у структурі Кабінету Міністрів, зокрема щодо лінійних міністерств, які відповідають за формування політики та фінансування бюджетних програм у сфері енергетики та захисту довкілля. До вересня 2019 року за ці дві сфери відповідали два різні міністерства: Міністерство енергетики та вугільної промисловості України та Міністерство екології та природних ресурсів України, які були об'єднані в кінці 2019 року. Однак уже в 2020 році це тільки-но створене Міністерство енергетики та захисту довкілля України було розділене на Міністерство енергетики та Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України.

Відповідно до чинного законодавства, до повноважень **Міненерго** належать такі питання⁶²:

- формування та реалізація державної політики в електроенергетичному, ядерно-промисловому, вугільно-промисловому, торфодобувному, нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі (далі – паливно-енергетичний комплекс);
- формування та реалізація державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива (крім

питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд) та у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики і теплопостачання.

Завданнями Міненерго визначено формування та реалізація державної політики у паливно-енергетичному комплексі, у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, а також нагляд в цих галузях. Крім того, Міністерство здійснює державний контроль у сфері ядерної енергії та радіаційної безпеки. Також Міністерство визначає пріоритетні напрямки розвитку в цих сферах.

Згідно з розподілом Міжвідомчої робочої групи з питань ЦСР (2018 рік), Міненерго визначено відповідальним міністерством за виконання завдань в межах ЦСР 7 «Доступна та чиста енергія» (див. Додаток 10.4). Водночас у розрізі завдань за цією ціллю лише перші два завдання закріплені за Міненерго:

- 7.1. Розширити інфраструктуру та модернізувати мережі для забезпечення надійного та сталого енергопостачання на основі впровадження інноваційних технологій – разом з Мінрегіоном.
- 7.2. Забезпечити диверсифікацію постачання первинних енергетичних ресурсів.

За виконання інших двох завдань за цією ціллю відповідає Держенергоефективності, яке з 2020 року перейшло в підпорядкування до Міненерго, тоді як у 2018–2020 роках

⁶² Постанова КМУ «Про затвердження Положення про Міністерство енергетики», №507 від 17 червня 2020 року, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/507-2020-%D0%BF#Text>

було підпорядковане Мінрегіону. Також Міненерго визначено одним із відповідальних міністерств ще щодо двох завдань у межах інших ЦСР-2030:

- 9.4. Сприяти прискореному розвитку високо- та середньовисокотехнологічних секторів переробної промисловості, які формуються на основі використання ланцюгів «освіта – наука – виробництво» та кластерного підходу за напрямками: розвиток інноваційної екосистеми; розвиток інформаційно- телекомунікаційних технологій (ІКт); застосування ІКт в АПК, енергетиці, транспорті та промисловості; високотехнологічне машинобудування; створення нових матеріалів; розвиток фармацевтичної та біоінженерної галузей;
- 12.1. Знизити ресурсоємність економіки (сюди, зокрема, належить програми з реорганізації вугледобувних підприємств).

Відповідно до чинного положення, **Міністерство довкілля**.⁶³

- формує та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, екологічної та в межах повноважень, передбачених законом, біологічної і генетичної безпеки;
- формує та реалізує в межах повноважень, передбачених законом державну політику у сфері лісового та мисливського господарства;
- формує державну політику у сферах розвитку водного господарства, управління, використання та відтворення поверхневих водних ресурсів; геологічного вивчення та раціонального використання надр; управління зоною відчуження і зоною безумовного (обов'язкового) відселення, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи, зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему, а також здійснення державного управління у сфері поводження з радіоактивними відходами на стадії їх довгострокового зберігання і захоронення (далі – поводження з радіоактивними відходами).

Отже, спектр завдань, за які відповідає Міндовкілля, значний, зокрема у сферах:

- охорони навколишнього природного середовища, екологічної та в межах повноважень, передбачених законом, біологічної і генетичної безпеки;
- геологічного вивчення та раціонального використання надр;
- поводження з відходами, зокрема радіоактивними, з небезпечними хімічними речовинами;
- поводження з пестицидами та агрохімікатами;
- подолання наслідків Чорнобильської катастрофи;
- радіаційного захисту;
- раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів;
- охорони та раціонального використання земель;
- збереження, відтворення та невиснажливого використання біологічного і ландшафтного різноманіття, охорони, захисту, використання та відтворення лісів, формування, збереження та використання екологічної мережі;
- організації охорони та використання природно-заповідного фонду;
- охорони атмосферного повітря, моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів із установок, розташованих на території України;
- розвитку водного господарства, управління і контролю за використанням й охороною вод і відтворенням водних ресурсів.

Міндовкілля здійснює державний нагляд у цих сферах, а також відповідає за оцінку впливу на довкілля, стратегічну екологічну оцінку та визначення пріоритетів у цих сферах.

Відповідно, Міндовкілля рішенням Міжвідомчої робочої групи (2018 рік) було визначено відповідальним за досягнення екологічних цілей сталого розвитку:

⁶³ Постанова КМУ «Деякі питання Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів», №614 від 25 червня 2020 року, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/614-2020-%D0%BF#Text>

 Ціль 13	Пом'якшення наслідків зміни клімату
 Ціль 14	Збереження морських ресурсів
 Ціль 15	Захист та відновлення екосистем суші

За втілення більшості завдань за цими цілями сталого розвитку Міністерство відповідає разом з іншими міністерствами (див. Додаток 10.4). Також Міндовкілля відповідає за впровадження заходів за рядом інших завдань, зокрема йдеться про заходи в межах ЦСР 6 «Чиста вода та належні санітарні умови» та ЦСР 12 «Відповідальне споживання і виробництво».

8.2. Бюджетні програми Міненерго та Міндовкілля

Зміна в структурі відповідальних за екологію та енергетику міністерств та перепідпорядкування різних органів негативно впливає на сталість політики в цих сферах. Однак, навіть незважаючи на це, відбувався прогрес і позитивні зміни, які сприяли наближенню до цілей сталого розвитку за окремими завданнями (про що вже йшлося в Розділі 5)⁶⁴.

Оскільки змінювалися структура органів влади, які відповідають за політику у сфері енергетики та екології, то, відповідно, мігрували і програми від одного розпорядника бюджетних коштів до іншого. Розпорядником коштів за фінансування окремих програм у цій сфері був МінРегіон, зокрема йдеться про фінансування Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України, яке у 2020 році перейшло під крило Міненерго. Такі зміни ускладнюють порівняння сум фінансування окремих програм за роками (див. Додаток 10.7).

У Таблиці 2 представлено бюджетні програми відповідних міністерств у 2018–2020 роках. У 2020 році прямих бюджетних програм Міненерго та Міндовкілля (без урахування програм розпорядників нижчого

рівня) було відповідно 13 та 9. Найбільша частка фінансування за енергетичними програмами припадала на підтримку вугільної галузі. Водночас, за екологічними напрямками суттєве фінансування припадало на програму Державного агентства водних ресурсів України «*Експлуатація державного водогосподарського комплексу та управління водними ресурсами*». На фоні зміни структури Кабінету Міністрів, у підпорядкування Міндовкілля потрапили Державне агентство рибного господарства та Державне агентство лісових ресурсів (при цьому, з 2021 року Держагентство рибного господарства знову перейшло під Міннагро, після його відновлення). У Міненерго в 2019 році була одна загальнодержавна бюджетна програма «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення природоохоронних заходів на об'єктах комунальної власності», якої у 2020 році вже не фінансували. Однак у 2020 році в Міненерго була інша загальнодержавна бюджетна програма – «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження».

Хоча за політику сфері енергоефективності відповідає Міненерго, до 2020 року головним розпорядником бюджетних коштів за обома основними програмами з енергоефективності в житлових будівлях – «теплі кредити», за які відповідає Держенергоефективності, та Фонд енергоефективності – був Мінрегіон (див. Додаток 10.6). Із 2020 року Держенергоефективності перейшов у підпорядкування до Міненерго.

Міненерго відповідає за формування державної політики у сфері управління вугільними шахтами. Численні уряди оголошують про плани реструктурувати шахти та ліквідувати найбільш збиткові або неефективні. Відповідно, у Державному бюджеті найчастіше закладають гроші на дві програми субсидій: реструктуризацію та ліквідацію вугільних шахт, які перебувають у власності держави. Причому перша початково завжди має суттєвий інвестиційний компонент, однак традиційно протягом бюджетного року кошти фактично перекидають на утримання шахт і виплату заробітних плат їх працівникам. Так, у 2019 та 2020 роках було п'ять різних бюджетних програм, у

⁶⁴ Поглиблення відносин між ЄС та Україною: перегляд та оновлення на Тлі covid-19. Видання третє, <https://3dcftas.eu/ua/publications/deepening-eu-ukrainian-relations-updating-and-upgrading-in-the-shadow-of-covid-19-third-edition>

межах яких надавалася підтримка вугледобувним підприємствам. У 2020 році підтримка вугледобувної галузі становила 5,7 млрд грн,

або ж 92% сукупного фінансування програм Міненерго (без урахування фінансування програм розпорядників нижчого рівня).

Таблиця 2: Бюджетні програми Міненергетики та Міндовкілля, фактичне фінансування

	2018		2019		2020	
	шт.	млрд грн	шт.	млрд грн	шт.	млрд грн
Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	17	4,00	–	–	–	–
Міністерство екології та природних ресурсів України	9	1,16	–	–	–	–
Міністерство енергетики та захисту довкілля України (Мінекоенерго)	–	–	21	5,70	–	–
Міністерство енергетики України	–	–	–	–	13	6,15*
Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України	–	–	–	–	9	0,66
<i>Державна підтримка у сфері видобування вугілля</i>	6	3,35	5	4,20	5	5,65
Програми виконавців (розпорядників нижчого рівня)	22	8,05	29	8,33	31	9,01
<i>Підпорядкування</i>			Мінприроди	Мінекоенерго		**
<i>Державна служба геології та надр України</i>	3	0,15	2	0,14	2	0,10
<i>Державна екологічна інспекція України</i>	1	0,39	1	0,37	1	0,38
<i>Національна комісія з радіаційного захисту населення України</i>	1	0,95	n/a	n/a	n/a	n/a
<i>Державне агентство водних ресурсів України</i>	9	4,33	10	4,37	8	4,75
<i>Державне агентство України з управління зоною відчуження</i>	8	2,23	7	2,33	8	2,09
<i>Державне агентство рибного господарства України</i>	n/a	n/a	5	0,42	3	0,41
<i>Державне агентство лісових ресурсів України</i>	n/a	n/a	3	0,55	6	0,65
<i>Державна інспекція енергетичного нагляду України</i>	n/a	n/a	1	0,16	1	0,19
<i>Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України</i>	n/a	n/a	n/a	n/a	2	0,44
Загальнодержавні бюджетні програми, Мінекоенерго	n/a	n/a	1	0,48	n/a	n/a
Загальнодержавні бюджетні програми, Міненерго	n/a	n/a	n/a	n/a	1	0,11

Примітка:

* Без урахування 32,2 млрд грн, сплачених у формі компенсації НАК «Нафтогаз» економічно обґрунтованих витрат, здійснених із метою виконання покладених на нього відповідно до статті 11 Закону України «Про ринок природного газу» спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, зменшених на доходи, отримані у процесі виконання таких спеціальних обов'язків, та з урахуванням допустимого рівня прибутку.

** Два останні розпорядники нижчого рівня підпорядковані Міненерго, решта – Міндовкілля.

Джерело: ДКСУ

Паспорти бюджетних програм з підтримки вугільної галузі фактично не містять цілі та результативних показників, які би співвідносилися з індикаторами та завданнями, визначеними за цілями сталого розвитку у сфері енергетики або захисту довкілля. Натомість бюджетне фінансування спрямоване на виплату заробітних плат працівникам вугледобувних підприємств: у 2020 році 98,7% фінансування за найбільшою

програмою – Реструктуризація вугільної галузі – було спрямовано на оплату праці.

Так, дослідження DixiGroup показало, що видатки Державного бюджету на реструктуризацію вугільної галузі не є ефективними⁶⁵. При цьому обсяги та напрями бюджетного

⁶⁵ Дослідження DixiGroup «Оцінка ефективності державних видатків на реструктуризацію вугільної галузі», <https://ua.boell.org/sites/default/files/2021-02/Otsinka%20efektyvnosti%20derzhvydatkiv%20na%20restrukturyzatsiu%20vugilnoi%20galuzi.pdf>

фінансування вугільної галузі не повністю відповідали чинним програмним і стратегічним документам, а прогнозних цілей не було досягнуто. Збільшення фінансування підтримки галузі не призводить до зростання видобутку й обсягів реалізованого вугілля, оскільки галузь потребує інвестицій.

Видатки на підтримку вугільної галузі (за експертною оцінкою) було розділено за ЦСР 7 «Доступна та чиста енергія» та ЦСР 12 «Відповідне споживання і виробництво», але потрібний подальший глибокий аналіз. Так, дослідження UNEP⁶⁶ наголошує, що часто субсидії зокрема вугледобувним підприємствам навпаки мають негативний вплив на досягнення цілей сталого розвитку⁶⁷. Зокрема, вони призводять до зниження інвестицій у розвиток відновлюваних джерел енергії, а також призводять до надлишкового споживання енергії. Подальше використання вугілля, якому сприяють якраз субсидії, за даними ВОЗ, шкодить здоров'ю населення, а тому суперечить завданням за ЦСР 3 «Міцне здоров'я та благополуччя».

Основною бюджетною програмою у сфері захисту довкілля є «Експлуатація державного водогосподарського комплексу та управління водними ресурсами», за яку відповідає Державне агентство водних ресурсів України. Відповідно до Положення про Держводагентство, воно реалізує державну політику у сфері управління, використання та відтворення поверхневих водних ресурсів, розвитку водного господарства і меліорації земель та експлуатації державних водогосподарських об'єктів комплексного призначення, міжгосподарських зрошувальних і осушувальних систем⁶⁸. Зокрема, серед його завдань:

- розробка планів управління річковими басейнами з метою досягнення/підтримання «доброго» екологічного стану вод (завдання 6.5. за ЦСР 6 «Чиста вода та належні санітарні умови»);
- здійснення заходів щодо екологічного оздоровлення поверхневих вод та догляду

за ними (завдання 15.1. за ЦСР 15 «Забезпечення збереження, відновлення та стале використання наземних і внутрішніх прісноводних екосистем»);

- забезпечення проєктування, будівництва і реконструкції систем захисту від шкідливої дії вод, групових і локальних водопроводів, систем водопостачання та каналізації у сільській місцевості, гідротехнічних споруд і каналів, меліоративних систем та окремих об'єктів інженерної інфраструктури (завдання в межах ЦСР 6 та ЦСР 15).

У межах бюджетної програми «Експлуатація державного водогосподарського комплексу та управління водними ресурсами» фінансування передусім припадає на утримання бюджетних водогосподарських установ та лабораторій моніторингу вод. Так, Держводагентство забезпечує роботу державного водогосподарсько-меліоративного комплексу, який містить магістральні канали, якими здійснюється міжбасейновий перерозподіл водних ресурсів, водойми, державні зрошувальні та осушувально-зволожувальні системи. Також воно спрямовує зусилля на відновлення інженерної інфраструктури зрошувальних систем і вводить в експлуатацію нові площі зрошення на основі державно-приватного партнерства⁶⁹.

Паспорт бюджетної програми «Експлуатація державного водогосподарського комплексу та управління водними ресурсами», за виконання якої відповідає Держводагентство (Міндовкілля), не містить покликань на цілі сталого розвитку; визначені завдання також не відповідають завданням за ЦСР. Водночас, окремі показники якості частково відповідають індикатору 6.5.1. за ЦСР 6. Велика частка фінансування цієї програми надходить за рахунок оплати послуг водогосподарських установ та лабораторій моніторингу вод (тобто фінансування йде в межах спеціального фонду Державного бюджету).

У Міндовкілля є дві бюджетні програми, фінансування яких можна співвіднести із ЦСР 13 «Пом'якшення наслідків зміни клімату», яка має завданням обмеження викидів парникових газів в економіці. Одна – це

⁶⁶ United Nations Environment Programme, UNEP – Програма ООН з питань навколишнього середовища.

⁶⁷ UNEP (2019). Measuring Fossil Fuel Subsidies in the Context of the Sustainable Development Goals <https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/28111/FossilFuel.pdf>

⁶⁸ <https://www.davr.gov.ua/misiya-ta-strategiya->

⁶⁹ Звіт Держводагентства за 2020 рік, <https://www.davr.gov.ua/fls18/Zvit2020.pdf>

фінансування діяльності Національного центру обліку викидів парникових газів⁷⁰, основним завданням якого визначено «збирання, оброблення, систематизація, аналіз, накопичення та зберігання інформації, необхідної для проведення підготовки національного кадастру антропогенних викидів та абсорбції парникових газів, а також удосконалення національної системи оцінки антропогенних викидів та абсорбції парникових газів, які регулює Монреальський протокол про речовини, що руйнують озоновий шар». Однак цей Центр фактично ще не почав працювати.

Друга програма за ЦСР 13 – «*Державна підтримка заходів, спрямованих на зменшення обсягів викидів (збільшення абсорбції) парникових газів, у тому числі на утеплення приміщень закладів соціального забезпечення, розвиток міжнародного співробітництва з питань зміни клімату*». У межах цієї програми реалізують проекти цільових екологічних (зелених) інвестицій.⁷¹ Відповідно до паспорту цієї програми, одним із показників її якості визначено «об'єм щорічних скорочень викидів парникових газів, який за змістом відповідає індикатору 13.1.1. Інші вісім показників якості стосуються рівня виконання кожного з проектів. 18 показників ефективності передусім містять середню вартість утеплення 1 кв. м, причому вони різняться між проектами без пояснення в паспорті відмінності, а 20 показників продукту містять передусім квадратні метри заміненних вікон та утеплених стін. Загалом в цій програмі визначено 59 результативних показників, більшість із яких не дозволяють оцінити ефективність програми та вплив витрачених коштів на досягнення поставлених результатів.

Як уже було зазначено в розділі 7.4, аналіз паспортів бюджетних програм свідчить, що вони переважно не містять згадки про цілі сталого розвитку. Також завдання, визначені в паспортах, не відповідають напряму завданням за відповідними ЦСР. При цьому, цілі державної політики, на досягнення яких спрямовано реалізацію бюджетної програми, часто можна співвіднести з цілями сталого розвитку.

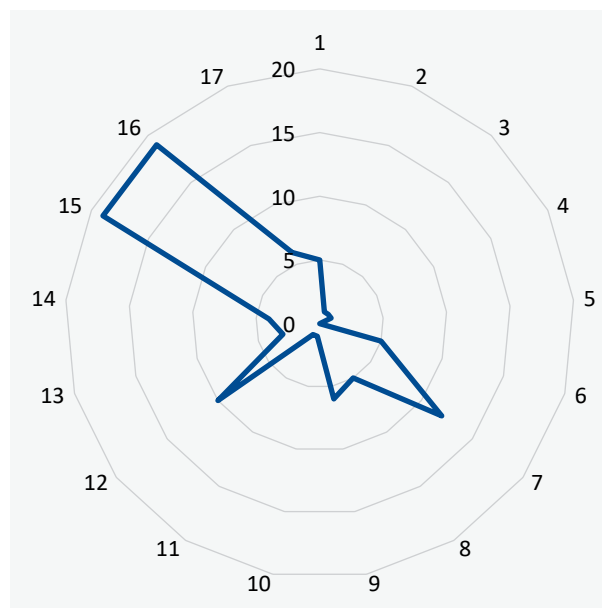
⁷⁰ <http://nci.org.ua/>

⁷¹ Паспорт бюджетної програми, https://mepr.gov.ua/files/docs/Passporta_KPKVK/2020/nakaz_401_2701530.pdf

Оскільки чіткого зв'язку між бюджетним плануванням та цілями сталого розвитку немає, то, як і у випадку програм Мінрегіону, розподіл бюджетних програм за цілями сталого розвитку було визначено на основі експертної оцінки (Рисунок 11). Так, згідно з оцінкою, більшість програм Міненерго та Міндовкілля стосуються таких завдань за ЦСР-30, як:

- Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші та Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути – по 19 програм.
- Ціль 7. Доступна та чиста енергія – 12 програм.
- Ціль 12. Відповідальне споживання і виробництво – 10 програм.

Рисунок 11: Оцінка розподілу бюджетних програм Міненерго та Міндовкілля за ЦСР-30, за кількістю програм

Джерело: експертна оцінка

У межах швидкої інтегрованої оцінки також було здійснено спробу оцінити видатки за бюджетними програмами, головними розпорядниками яких були в тому чи іншому складі Міненерго та Міндовкілля (Додаток 10.7). За експертною оцінкою, фінансування за різними завданнями було не рівномірним, що можна пояснити специфікою фінансування окремих цілей сталого розвитку. На Рисунку 12 представлено оцінку розподілу сумарного фінансування за три роки в розрізі завдань за обраними ЦСР.

Так, аналіз звітів за бюджетними паспортами та результатів оцінки ефективності свідчить, що найбільше фінансування було спрямовано на Ціль 6. «Чиста вода та належні санітарні умови». Це передусім видатки на бюджетні програми Держводагентства, які (згідно з експертною оцінкою) було розподілено між завданнями:

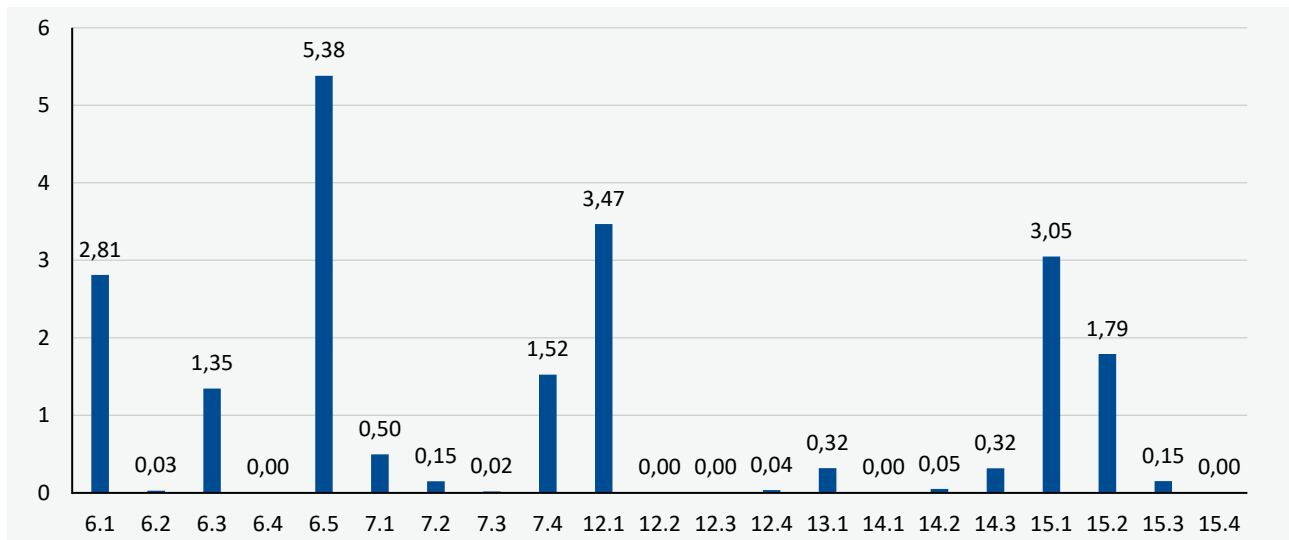
- **6.1. Забезпечити доступність якісних послуг із постачання безпечної питної води, будівництво та реконструкцію систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання.**
- **6.3. Зменшити обсяги скидання неочищених стічних вод, насамперед з використанням інноваційних технологій водоочищення на державному та індивідуальному рівнях.**

- **6.5. Забезпечити впровадження інтегрованого управління водними ресурсами.**

Завданню 12.1. «Знизити ресурсоємність економіки» частково відповідають видатки на бюджетну підтримку вугільної галузі. Ці програми також частково відповідають завданню 7.1 зі сталого енергопостачання та 7.2 із забезпечення диверсифікації постачання енергоресурсів.

Ряд бюджетних програм відповідає завданню 15.1: «Забезпечити збереження, відновлення та стале використання наземних і внутрішніх прісноводних екосистем», найбільшою з яких є «Збереження природно-заповідного фонду».

Рисунок 12: Оцінка розподілу видатків за бюджетними програмами Міненергетики та Міндовкілля стосовно завдань обраних ЦСР, сумарно у 2018–2020 роках, млрд грн

Джерело: експертна оцінка

Отже, у напрямку енергетики та захисту довкілля є паспорти бюджетних програм, які містять результативні показники, що частково відповідають індикаторам за ЦСР. Водночас, загалом паспорти бюджетних

програм містять велику кількість результативних показників, які часто не дозволяють оцінити вплив витрачання бюджетних коштів на досягнення поставлених цілей, зокрема щодо досягнення цілей сталого розвитку.

Розділ 9.

Висновки та рекомендації

В Україні відсутні ефективна стратегічна система та чітка ієрархія документів із питань планування.⁷² Це пов'язано як із прогалинами у виконанні норм законодавства, так і у відсутності законодавчо визначених правил стратегічного планування. Разом із тим, під час підготовки документів стратегічного планування всі органи влади повинні враховувати міжнародні зобов'язання країни. Протягом останніх років більш вагомому значення в стратегічному плануванні почали набувати цілі сталого розвитку до 2030 року, ухвалені ООН у 2015 році.

Зараз триває запровадження підходу трирівневого планування регіонального розвитку, за яким стратегії територіальних громад повинні бути узгоджені з пріоритетами та завданнями обласних стратегій, які, своєю чергою, покликані відобразити основні положення Державної стратегії регіонального розвитку. У цілому, ДСРР містить великий перелік пріоритетів, що навряд чи є досяжним за наявності жорстких бюджетних обмежень. Саме тому важливо оцінити наявні джерела фінансування, розробити та втілити заходи з мобілізації додаткового фінансування і його спрямування на пріоритетні напрямки розвитку⁷³.

Швидка інтегрована оцінка залучення завдань ЦСР-2030, за які відповідають Мінрегіон, Міненерго та Міндовкілля показала, що такі комплексні стратегії розвитку України, як програми діяльності Кабінету Міністрів України і

плани їх впровадження, а також План заходів із виконання Угоди про асоціацію містять більшість заходів за тими завданнями ЦСР-2030, які розглянуто в дослідженні, оскільки вони є комплексними документами.

Окремі стратегії не містять чіткого покликання на ЦСР-2030, хоча можуть передбачати заходи, які допоможуть досягнути окремих цілей. Не всі стратегічні та програмні документи та плани їх запровадження містять результативні показники, які визначено за підходом SMART. Подекуди такі показники та індикатори є досить загальними та декларативними і радше описують процес, а не результат, що внеможливорює чітку оцінку ефективності впровадження визначених завдань. Загалом можна зазначити, що більшість документів не містить урахування індикаторів за обраними ЦСР у проаналізованих документах.

Ряд бюджетних програм Мінрегіону, Міненерго та Міндовкілля за своєю метою відповідають завданням за обраними для дослідження завданнями за ЦСР-2030. Водночас, бюджетні паспорти цих програм містять показники ефективності та результативності, які не є прикріпленими саме до виконання завдань за ЦСР-2030. При цьому, цих показників часто багато, але серед них справді бракує таких, що дозволяли б визначити ефективність фінансування. Також у паспортах найчастіше відсутні чіткі цільові індикатори бюджетних програм, які б давали зрозуміти, що саме заплановано досягнути за допомогою бюджетного фінансування відповідних заходів.

Загалом сьогодні відсутня можливість оцінки впливу фінансування на досягнення індикаторів і завдань за ЦСР-2030. Така оцінка є

⁷² Цей розділ ґрунтується на результатах, які представлені в раніше підготовленому документі ПРООН «Аналіз інституційного середовища та правових рамок державного фінансування ЦСР», https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/democratic_governance/analysis-of-the-institutional-environment-and-legal-framework-th.html

⁷³ Див. звіт *Оцінка фінансування розвитку: Україна*, ПРООН.

важливою, щоб спрогнозувати потребу у фінансуванні розриву між фактичним і цільовим індикатором сталого розвитку.

Аналіз також засвідчив, що немає чіткого зв'язку між стратегічним і бюджетним плануванням. Так, хоча завданням, які можна зарахувати до цілей сталого розвитку 12-15, приділено достатньо уваги в стратегічних документах, насправді на них досить мало коштів відведено в Державному бюджеті. Зокрема, разючою є відмінність щодо впровадження завдання 12.4 «Зменшити обсяг утворення відходів і збільшити обсяг їх переробки та повторного використання на основі інноваційних технологій та виробництва»: це завдання є лідером у стратегічних документах, але

отримало незначне фінансування в 2018–2020 роках. При цьому, це фінансування передусім надійшло в межах пільгового кредитування з боку МФО. У результаті, у сфері поводження з відходами та їх переробкою, маємо величезну прогалину у виконанні визначених в стратегічних документах завдань.

Згідно з результатами моніторингу Держстату, ряд завдань за ЦСР, які було обрано для аналізу в цьому дослідженні, відстають у впровадженні або ж потребують прискорення. Разом із тим, оцінка показала, що частка бюджетних видатків, які можна співвіднести з фінансуванням відповідних завдань, скоротилася протягом 2018–2020 років (Рисунок 13).

Рисунок 13: Видатки на завдання за обраними ЦСР, за досягненням яких відзначено відставання або потребу в прискоренні, %

Примітка:

* жовтим позначено завдання, за якими Держстат звітує потребу в прискоренні впровадження, червоним – завдання, за якими зафіксовано відставання у впровадженні. При цьому, за всіма індикаторами відповідних завдань, крім 7.1 та 15.3, зафіксовано відповідно або відставання, або потребу в прискоренні виконання.

Джерело: експертна оцінка

Отже, на основі здійсненої оцінки можна зазначити такі рекомендації:

- у стратегічних та програмних документах необхідно не просто згадувати про наявність ЦСР-2030 як зобов'язання, але й варто чітко визначати завдання та індикатори за відповідними ЦСР-2030, які планують утілити та досягнути. Перевагою використання таких індикаторів є можливість моніторингу, який регулярно здійснює Держстат. При цьому:

- Варто чітко визначити відповідальні міністерства за впровадження завдань за ЦСР-2030, оскільки структура Кабінету Міністрів України змінилася за останні роки. Важливо визначити співпрацю між міністерствами (на перетині сфер діяльності). Так, МінРеґіон фактично мав би брати важливу участь у розробленні великого спектру стратегічних документів не лише в розглянутих в цьому дослідженні сферах, але й у сферах освіти, охорони здоров'я та екології.

- ▶ Доцільно ухвалити методологію щодо врахування завдань за ЦСР-2030 в стратегічних і програмних документах.
- ЦСР-2030 на рівні завдань й індикаторів повинні стати невід'ємною частиною стратегій регіонального розвитку всіх рівнів, що полегшить моніторинг їхнього впровадження. Такий крок вимагає посилення інституційної спроможності органів центральної влади та місцевого самоврядування.
- Окремі бюджетні програми варто об'єднати, що сприятиме ліпшій координації. Зокрема, ідеться про програми підтримки вугільної галузі, підтримки розвитку регіонів тощо.
- Повноцінне трирічне бюджетне планування дозволить фінансувати реформи та пріоритети. Саме тому в Бюджетній декларації треба чітко прописувати кілька пріоритетів, на які будуть збільшувати фінансування протягом наступних років. ІНСФ якраз може стати механізмом, який дозволить визначити ці пріоритети.
- Фінансування програм у сфері енергетики повинне бути сталим: зокрема, ідеться про фінансування Фонду енергоефективності, теплих кредитів. Це стосується і визначення правил гри для зеленої енергетики.
- Уряду варто почати впроваджувати реорганізацію та ліквідацію вугільних шахт,

які з року в рік вимагають фінансування без відчутного позитивного впливу на зниження ресурсоемності економіки. Це сприятиме зниженню ресурсоемності економіки, зниженню викидів парникових газів і стимулюватиме інвестиції в зелену енергетику.

- Варто чітко визначити результативні показники бюджетних програм, у перелік яких варто додавати цільові індикатори за відповідними ЦСР-2030, що допомогло б Кабінету Міністрів України загалом та Міністерству фінансів і лінійним міністерствам зокрема відстежувати ефективність фінансування заходів політики.
- Паспорти бюджетних програм повинні містити завдання за ЦСР-2030, на досягнення яких буде спрямовано бюджетне фінансування, а в результативні показники варто залучати саме індикатори за цілями сталого розвитку.

Аналіз у цьому звіті базовано на експертній оцінці. Детальніший аналіз співвідношення бюджетних програм до завдань ЦСР-2030 із залученням фахівців відповідних міністерств може дещо різнитися, але навряд чи змінить пріоритетні напрямки, які фінансують з бюджету. На майбутнє для нівелювання експертного впливу на оцінки варто запровадити кодифікування завдань ЦСР у межах розширеної програмної класифікації видатків.

Розділ 10. Додатки

10.1. Національні завдання за цілями сталого розвитку

Ціль 1. Подолання бідності

- 1.1. Скоротити в 4 рази рівень бідності, зокрема шляхом ліквідації її крайніх форм.
- 1.2. Збільшити охоплення бідного населення адресними програмами соціальної підтримки.
- 1.3. Підвищити життєстійкість соціально вразливих верств населення.

Ціль 2. Подолання голоду, розвиток сільського господарства

- 2.1. Забезпечити доступність збалансованого харчування на рівні науково обґрунтованих норм для всіх верств населення.
- 2.2. Підвищити вдвічі продуктивність сільського господарства, насамперед за рахунок використання інноваційних технологій.
- 2.3. Забезпечити створення стійких систем виробництва продуктів харчування, що сприяють збереженню екосистем і поступово покращують якість земель та ґрунтів, насамперед за рахунок використання інноваційних технологій.
- 2.4. Знизити волатильність цін на продукти харчування.

Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя

- 3.1. Знизити материнську смертність.
- 3.2. Мінімізувати смертність, якій можна запобігти, серед дітей віком до 5 років.
- 3.3. Зупинити епідемії ВІЛ/ СНІДу та туберкульозу, у тому числі за рахунок використання інноваційних практик та засобів лікування.
- 3.4. Знизити передчасну смертність від неінфекційних захворювань.

3.5. Знизити на чверть передчасну смертність населення, у тому числі за рахунок упровадження інноваційних підходів до діагностики захворювань.

3.6. Знизити рівень отримання тяжких травм і смертності внаслідок ДТП, у тому числі за рахунок використання інноваційних практик реанімування, лікування та реабілітації постраждалих унаслідок ДТП.

3.7. Забезпечити загальну якісну імунізацію населення з використанням інноваційних препаратів.

3.8. Знизити поширеність тютюнокуріння серед населення з використанням інноваційних засобів інформування про негативні наслідки тютюнокуріння.

3.9. Здійснити реформу фінансування системи охорони здоров'я.

Ціль 4. Якісна освіта

4.1. Забезпечити доступність якісної шкільної освіти для всіх дітей та підлітків.

4.2. Забезпечити доступність якісного дошкільного розвитку для всіх дітей.

4.3. Забезпечити доступність професійної освіти.

4.4. Підвищити якість вищої освіти та забезпечити її тісний зв'язок з наукою, сприяти формуванню в країні міст освіти та науки.

4.5. Збільшити поширеність серед населення знань і навичок, необхідних для отримання гідної роботи та підприємницької діяльності.

4.6. Ліквідувати гендерну нерівність серед шкільних учителів.

4.7. Створити у школах сучасні умови навчання, включаючи інклюзивне, на основі інноваційних підходів.

Ціль 5. Гендерна рівність

- 5.1. Створити умови для ліквідації всіх форм дискримінації щодо жінок і дівчат.
- 5.2. Знизити рівень гендерно зумовленого та домашнього насильства, забезпечити ефективно запобігання його проявам та своєчасну допомогу постраждалим.
- 5.3. Заохочувати спільну відповідальність за ведення господарства та виховання дитини.
- 5.4. Забезпечити рівні можливості представництва на вищих рівнях прийняття рішень у політичному та суспільному житті.
- 5.5. Розширити доступ населення до послуг з планування сім'ї та знизити рівень підліткової народжуваності.
- 5.6. Розширити економічні можливості жінок.

Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови

- 6.1. Забезпечити доступність якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництво та реконструкцію систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання.
- 6.2. Забезпечити доступність сучасних систем водовідведення, будівництво та реконструкцію водозабірних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання.
- 6.3. Зменшити обсяги скидання неочищених стічних вод, насамперед з використанням інноваційних технологій водоочиснення на державному та індивідуальному рівнях.
- 6.4. Підвищити ефективність водокористування.
- 6.5. Забезпечити впровадження інтегрованого управління водними ресурсами.

Ціль 7. Доступна та чиста енергія

- 7.1. Розширити інфраструктуру та модернізувати мережі для забезпечення надійного та сталого енергопостачання на основі впровадження інноваційних технологій.
- 7.2. Забезпечити диверсифікацію постачання первинних енергетичних ресурсів.
- 7.3. Збільшити частку енергії з відновлюваних джерел у національному енергетичному балансі, зокрема за рахунок введення додаткових потужностей об'єктів, що виробляють енергію з відновлюваних джерел.
- 7.4. Підвищити енергоефективність економіки.

Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання

- 8.1. Забезпечити стійке зростання ВВП на основі модернізації виробництва, розвитку інновацій, підвищення експортного потенціалу, виводу на зовнішні ринки продукції з високою часткою доданої вартості.
- 8.2. Підвищувати ефективність виробництва на засадах сталого розвитку та розвитку високотехнологічних конкурентних виробництв.
- 8.3. Підвищити рівень зайнятості населення.
- 8.4. Скоротити частку молоді, яка не працює, не навчається і не набуває професійних навичок.
- 8.5. Сприяти забезпеченню надійних та безпечних умов праці для всіх працюючих, зокрема шляхом застосування інноваційних технологій у сфері охорони праці та промислової безпеки.
- 8.6. Створити інституційні та фінансові можливості для самореалізації потенціалу економічно активної частини населення та розвитку креативної економіки.

Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура

- 9.1. Розвивати якісну, надійну, сталу та доступну інфраструктуру, яка базується на використанні інноваційних технологій у т.ч. екологічно чистих видів транспорту.
- 9.2. Забезпечити розширення використання електротранспорту та відповідної мережі інфраструктури.
- 9.3. Забезпечити доступність дорожньо-транспортної інфраструктури, яка базується на використанні інноваційних технологій, зокрема через розширення форм участі держави у різних інфраструктурних проектах.
- 9.4. Сприяти прискореному розвитку високо- та середньовисокотехнологічних секторів переробної промисловості, які формуються на основі використання ланцюгів «освіта – наука – виробництво» та кластерного підходу за напрямками: розвиток інноваційної екосистеми; розвиток інформаційно-телекомунікаційних технологій (ІКт); застосування ІКт в АПК, енергетиці, транспорті та промисловості; високотехнологічне машинобудування; створення нових матеріалів; розвиток фармацевтичної та біоінженерної галузей.
- 9.5. Створити фінансову та інституційну системи (інноваційну інфраструктуру), що забезпечуватимуть розвиток наукових досліджень, та науково-технічних (експериментальних) розробок.

- 9.6. Забезпечити доступність Інтернету, особливо у сільській місцевості.
- 9.7. Забезпечити збільшення участі молоді у наукових дослідженнях.

Ціль 10. Скорочення нерівності

- 10.1. Забезпечити прискорене зростання доходів найменш забезпечених 40 відсотків населення.
- 10.2. Запобігати проявам дискримінації в суспільстві.
- 10.3. Забезпечити доступність послуг соціальної сфери.
- 10.4. Проводити політику оплати праці на засадах рівності та справедливості.
- 10.5. Провести реформу пенсійного страхування на засадах справедливості та прозорості.

Ціль 11. Сталий розвиток міст і громад

- 11.1. Забезпечити доступність житла.
- 11.2. Забезпечити розвиток поселень і територій виключно на засадах комплексного планування та управління за участю громадськості.
- 11.3. Забезпечити збереження культурної і природної спадщини із залученням приватного сектора.
- 11.4. Забезпечити своєчасне оповіщення населення про надзвичайні ситуації з використанням інноваційних технологій.
- 11.5. Зменшити негативний вплив забруднюючих речовин, у т.ч. на довкілля міст, зокрема шляхом використання інноваційних технологій.
- 11.6. Забезпечити розробку і реалізацію стратегій місцевого розвитку, спрямованих на економічне зростання, створення робочих місць, розвиток туризму, рекреації, місцевої культури і виробництво місцевої продукції.

Ціль 12. Відповідальне споживання і виробництво

- 12.1. Знизити ресурсоємність економіки.
- 12.2. Зменшити втрати продовольства у виробничо-збутових ланцюжках.
- 12.3. Забезпечити стале використання хімічних речовин на основі інноваційних технологій та виробництв.
- 12.4. Зменшити обсяг утворення відходів і збільшити обсяг їх переробки та повторного використання на основі інноваційних технологій та виробництв.

Ціль 13. Пом'якшення наслідків зміни клімату

- 13.1. Обмежити викиди парникових газів в економіці.

Ціль 14. Збереження морських ресурсів

- 14.1. Скоротити забруднення морського середовища.
- 14.2. Забезпечити стале використання і захист морських та прибережних екосистем, підвищення їх стійкості та відновлення на основі інноваційних технологій.
- 14.3. Запровадити ефективне регулювання видобутку морських біоресурсів.

Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші

- 15.1. Забезпечити збереження, відновлення та стале використання наземних і внутрішніх прісноводних екосистем.
- 15.2. Сприяти сталому управлінню лісами.
- 15.3. Відновити деградовані землі та ґрунти з використанням інноваційних технологій.
- 15.4. Забезпечити збереження гірських екосистем.

Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути

- 16.1. Скоротити поширеність насильства.
- 16.2. Збільшити виявлення постраждалих від торгівлі людьми та всіх форм експлуатації.
- 16.3. Підвищити рівень довіри до суду та забезпечити рівний доступ до правосуддя.
- 16.4. Зміцнити систему запобігання та протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та поширення зброї масового знищення.
- 16.5. Скоротити незаконний обіг зброї, боєприпасів та вибухових матеріалів.
- 16.6. Скоротити масштаби корупції.
- 16.7. Підвищити ефективність діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.
- 16.8. Відновити територію, постраждалу від конфлікту (Донбас).
- 16.9. Зміцнити соціальну стійкість, сприяти розбудові миру та громадській безпеці (конфліктне та постконфліктне врегулювання).

Ціль 17. Партнерство заради сталого розвитку

- 17.1. Мобілізувати додаткові фінансові ресурси на основі заохочення інвестицій іноземних та вітчизняних інвесторів.
- 17.2. Послідовно знижувати боргове навантаження на економіку.
- 17.3. Розвивати партнерські відносини влади і бізнесу для досягнення цілей сталого розвитку.

10.2. Поточний прогрес у розрізі обраних цілей сталого розвитку

Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови

- 6.1. Забезпечити доступність якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництво та реконструкцію систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання.
- 6.2. Забезпечити доступність сучасних систем водовідведення, будівництво та реконструкцію водозабірних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання.
- 6.3. Зменшити обсяги скидання неочищених стічних вод, насамперед з використанням інноваційних технологій водоочищення на державному та індивідуальному рівнях.
- 6.4. Підвищити ефективність водокористування.
- 6.5. Забезпечити впровадження інтегрованого управління водними ресурсами.

Ціль 7. Доступна та чиста енергія

- 7.1. Розширити інфраструктуру та модернізувати мережі для забезпечення надійного та сталого енергопостачання на основі впровадження інноваційних технологій.
- 7.2. Забезпечити диверсифікацію постачання первинних енергетичних ресурсів.
- 7.3. Збільшити частку енергії з відновлюваних джерел у національному енергетичному балансі, зокрема за рахунок введення додаткових потужностей об'єктів, що виробляють енергію з відновлюваних джерел.
- 7.4. Підвищити енергоефективність економіки.

Ціль 11. Сталий розвиток міст і громад

- 11.1. Забезпечити доступність житла.
- 11.2. Забезпечити розвиток поселень і територій виключно на засадах комплексного планування та управління за участю громадськості.
- 11.3. Забезпечити збереження культурної і природної спадщини із залученням приватного сектора.
- 11.4. Забезпечити своєчасне оповіщення населення про надзвичайні ситуації з використанням інноваційних технологій.
- 11.5. Зменшити негативний вплив забруднюючих речовин, у т.ч. на довкілля міст, зокрема шляхом використання інноваційних технологій.
- 11.6. Забезпечити розробку і реалізацію стратегій місцевого розвитку, спрямованих на економічне зростання, створення робочих місць, розвиток туризму, рекреації, місцевої культури і виробництво місцевої продукції.

Ціль 12. Відповідальне споживання і виробництво

- 12.1. Знизити ресурсоемність економіки.
- 12.2. Зменшити втрати продовольства у виробничо-збутових ланцюжках.
- 12.3. Забезпечити стале використання хімічних речовин на основі інноваційних технологій та виробництв.
- 12.4. Зменшити обсяг утворення відходів і збільшити обсяг їх переробки та повторного використання на основі інноваційних технологій та виробництв.

Ціль 13. Пом'якшення наслідків зміни клімату

- 13.1. Обмежити викиди парникових газів в економіці.

Ціль 14. Збереження морських ресурсів

- 14.1. Скоротити забруднення морського середовища.
- 14.2. Забезпечити стале використання і захист морських та прибережних екосистем, підвищення їх стійкості та відновлення на основі інноваційних технологій.
- 14.3. Запровадити ефективне регулювання видобутку морських біоресурсів.

Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші

- 15.1. Забезпечити збереження, відновлення та стале використання наземних і внутрішніх прісноводних екосистем.
- 15.2. Сприяти сталому управлінню лісами.
- 15.3. Відновити деградовані землі та ґрунти з використанням інноваційних технологій.
- 15.4. Забезпечити збереження гірських екосистем.

Умовні позначення:

Достатній прогрес для виконання завдання

Потрібне прискорення для виконання завдання

Зворотний тренд у виконанні завдання

Неможливо виміряти

Джерело: Держстат⁷⁴

⁷⁴ http://ukrstat.gov.ua/csr_prezent/ukr/ukr4/index.html

10.3. Перелік проаналізованих НПА

№	Назва	Тип акту	Дата ухвалення	Номер	№ завдань
1	Стратегія екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року	Розпорядження КМУ	20.10.21	№1363-р	14
2	Про схвалення Концепції Державної цільової програми справедливої трансформації вугільних регіонів України на період до 2030 року	Постанова КМУ	22.09.21	№1024	5
3	Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію людського розвитку»	Указ Президента	14.05.21	№225/2021	0
4	Деякі питання реалізації у 2021-2023 роках Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки (План заходів)	Розпорядження КМУ	12.05.21	№497-р	14
5	Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової соціальної програми «Питна вода України» на 2022-2026 роки	Розпорядження КМУ	28.04.21	№388-р	4
6	Про затвердження Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року	Розпорядження КМУ	21.04.21	№ 443-р	18
7	Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2021 рік	Розпорядження КМУ	24.03.21	№ 276-р	19
8	Про Національну молодіжну стратегію до 2030 року	Указ Президента України	12.03.21	№ 94/2021	1
9	Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року	Постанова КМУ	03.03.21	№179	21
10	Стратегія національної безпеки України	Указ Президента	14.09.20	№392/20	10
11	Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2020 рік	Розпорядження КМУ	09.09.20	№ 1133-р	15
12	Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки	Постанова КМУ	05.08.20	№ 695	16
13	Про затвердження Програми діяльності Кабінету Міністрів України	Постанова КМУ	12.06.20	№ 471	9
14	Про затвердження плану заходів на 2020 рік з реалізації Стратегії подолання бідності	Розпорядження КМУ	03.03.20	№ 202-р	2
15	Про Річну національну програму під егідою Комісії Україна – НАТО на 2021 рік	Указ Президента	11.05.21	№189/2021	7
16	Про затвердження Програми діяльності Кабінету Міністрів України	Постанова КМУ	29.09.19	№849	19
17	Стратегії інтегрованого управління кордонами на період до 2025 року	Розпорядження КМУ	24.07.19	№ 687-р	0
18	Стратегія розвитку експорту продукції сільського господарства, харчової та переробної промисловості України на період до 2026 року	Розпорядження КМУ	10.07.19	№ 588-р	0
19	Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року	Розпорядження КМУ	10.07.19	№ 526-р	0
20	Стратегія сприяння залученню приватних інвестицій у сільське господарство на період до 2023 року	Розпорядження КМУ	05.07.19	№ 595-р	0
21	Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері промислового забруднення	Розпорядження КМУ	22.05.19	№ 402-р	3

Назва	Тип акту	Дата ухвалення	Номер	№ завдань
22 Про затвердження плану заходів з організації виконання Угоди про фінансування Дунайської транснаціональної програми (Interreg V-B Danube – CCI 2014TC16M6TN001)	Розпорядження КМУ	15.05.19	№ 337-р	1
23 План заходів з реалізації Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року у 2019 році	Наказ Мінекономіки	05.03.19	№ 346	0
24 Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року	Закон	28.02.19	№ 2697-VIII	18
25 НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЛАН управління відходами до 2030 року	Розпорядження КМУ	20.02.19	№ 117-р	3
26 Про затвердження плану заходів з реалізації нового етапу реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні на 2019-2021 роки	Розпорядження КМУ	23.01.19	№ 77-р	1
27 План пріоритетних дій Уряду на 2019 рік	Розпорядження КМУ	18.12.18	№1106-р	19
28 Морська доктрина України до 2035 року (нова редакція)	Постанова КМУ	18.12.18	№1108	3
29 Деякі питання реалізації у 2018-2020 роках Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року	Постанова КМУ	12.09.18	№ 733	2
30 УГОДА ПРО ФІНАНСУВАННЯ Дунайської транснаціональної програми (Interreg V-B Danube – CCI 2014TC16M6TN001)	Закон	19.09.18	№ 2554-VII	5
31 Про затвердження плану заходів на 2018 рік щодо впровадження Національного плану скорочення викидів від великих спалювальних установок	Розпорядження КМУ	13.06.18	№ 428-р	1
32 План заходів з реалізації етапу «Реформування енергетичного сектору (до 2020 року)» Енергетичної стратегії України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність»	Розпорядження КМУ	06.06.18	№ 497-р	5
33 План заходів з реалізації Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року	Розпорядження КМУ	10.05.18	№ 292-р	3
34 План заходів із впровадження Концепції реалізації державної політики у сфері теплопостачання до 2020 року	Розпорядження КМУ	10.05.18	№ 307-р	1
35 План пріоритетних дій Уряду на 2018 рік	Розпорядження КМУ	28.03.18	№ 244-р	17
36 Про стратегічну екологічну оцінку	Закон	20.03.18	№ 2354-VIII	3
37 План заходів на 2018 рік з реалізації Стратегії подолання бідності	Розпорядження КМУ	14.02.18	№ 99-р	1
38 План заходів з реалізації Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року у 2018 році	Наказ Мінекономіки	28.12.17	№ 1902	1
39 Експортна стратегія України («дорожня карта» стратегічного розвитку торгівлі) на 2017-2021 роки	Розпорядження КМУ	27.12.17	№ 1017-р	4
40 Державна цільова програма відновлення та розбудови миру в східних регіонах України	Постанова КМУ	13.12.17	№ 1071	5
41 Плану заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року	Розпорядження КМУ	06.12.17	№ 878-р	5
42 Про додаткові заходи щодо розвитку лісового господарства, раціонального природокористування та забезпечення об'єктів природно-заповідного фонду	Указ Президента	21.11.17	№381	4

Назва	Тип акту	Дата ухвалення	Номер	№ завдань
43 Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року	Розпорядження КМУ	08.11.17	№ 820-р	5
44 Про Національний план скорочення викидів від великих спалювальних установок	Розпорядження КМУ	08.11.17	№ 796-р	3
45 План заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони	Постанова КМУ	25.10.17	№ 1106	17
46 Енергетична стратегія України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність»	Розпорядження КМУ	18.08.17	№ 605-р	7
47 Концепція реалізації державної політики у сфері тепlopостачання	Розпорядження КМУ	18.08.17	№ 569-р	1
48 План заходів з реалізації Концепції розвитку сільських територій	Розпорядження КМУ	19.07.17	№ 489-р	12
49 Про Фонд енергоефективності	Закон	08.06.17	№ 2095-VIII	2
50 Концепції реформування та розвитку вугільної промисловості на період до 2020 року	Розпорядження КМУ	24.05.17	№733-р	1
51 Стратегія розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року	Розпорядження КМУ	24.05.17	№ 504-р	4
52 План заходів з реалізації Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки	Розпорядження КМУ	24.05.17	№ 415-р	2
53 Середньостроковий план пріоритетних дій Уряду до 2020 року	Розпорядження КМУ	03.04.17	№ 275-р	16
54 Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року	Розпорядження КМУ	16.03.17	№ 168-р	1
55 Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки	Розпорядження КМУ	08.02.17	№ 142-р	2
56 Середньострокові пріоритетні напрями інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на 2017-2021 роки	Постанова КМУ	28.12.16	№ 1056	8
57 Концепція реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року	Розпорядження КМУ	07.12.16	№ 932-р	5
58 Державна програма розвитку транскордонного співробітництва на 2016-2020 роки	Постанова КМУ	23.08.16	№ 554	8
59 Стратегія реформування державного управління України на 2016 – 2020 роки	Розпорядження КМУ	24.06.16	№474-р	1
60 Стратегія подолання бідності	Розпорядження КМУ	16.03.16	№ 161-р	1
61 Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року	Постанова КМУ	06.08.14	№385	14

10.4. Органи влади, відповідальні за досягнення обраних для аналізу цілей сталого розвитку

Завдання	Відповідальне міністерство (Рішення міжвідомчої групи від 17.09.2018)	Індикатор
Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови		
	Мінрегіон	
6.1. Забезпечити доступність якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництво та реконструкцію систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання	Мінрегіон, МОЗ	6.1.1. Безпечність та якість питної води за мікробіологічними показниками (за % нестандартних проб). 6.1.2. Безпечність та якість питної води за радіаційними показниками (за % нестандартних проб). 6.1.3. Безпечність та якість питної води за органолептичними, фізико-хімічними та санітарно-токсикологічними показниками (за % нестандартних проб). 6.1.4. Частка сільського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, % 6.1.5. Частка міського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %
6.2. Забезпечити доступність сучасних систем водовідведення, будівництво та реконструкцію водозабірних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання	Мінрегіон	6.2.1. Частка сільського населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення, % 6.2.2. Частка міського населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення, %
6.3. Зменшити обсяги скидання неочищених стічних вод, насамперед з використанням інноваційних технологій водоочиснення на державному та індивідуальному рівнях	Мінрегіон, МінПрироди, Держводагенство	6.3.1. Обсяги скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти, млн куб. м 6.3.2. Частка скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти у загальному обсязі скидів, %
6.4. Підвищити ефективність водокористування	Мінрегіон, МінПрироди, Держводагенство	6.4.1. Водоемність ВВП, куб. м використаної води на 1000 грн ВВП (у фактичних цінах) 6.4.2. Поточна водоемність ВВП, % до рівня 2015 року
6.5. Забезпечити впровадження інтегрованого управління водними ресурсами	МінПрироди, Мінрегіон	6.5.1. Кількість річкових басейнів, для яких затверджено плани управління, одиниць
Ціль 7. Доступна та чиста енергія		
	Міненерго	
7.1. Розширити інфраструктуру та модернізувати мережі для забезпечення надійного та сталого енергопостачання на основі впровадження інноваційних технологій	Міненерго, Мінрегіон	7.1.1. Виробництво електроенергії, млрд кВт-год 7.1.2. Технологічні витрати електричної енергії в розподільчих електромережах, % 7.1.3. Втрати тепла в тепломережах, %
7.2. Забезпечити диверсифікацію постачання первинних енергетичних ресурсів	Міненерго	7.2.1. Максимальна частка імпорту первинних енергоресурсів (крім ядерного палива) з однієї країни (компанії) в загальному обсязі їхнього постачання (імпорту), % (в розрізі вугілля, газу, нафти) 7.2.2. Частка одного постачальника на ринку ядерного палива, %
7.3. Збільшити частку енергії з відновлюваних джерел у національному енергетичному балансі, зокрема за рахунок введення додаткових потужностей об'єктів, що виробляють енергію з відновлюваних джерел	Держенергоефективності	7.3.1. Частка енергії, виробленої з відновлюваних джерел, у загальному кінцевому споживанні енергії, %

Завдання	Відповідальне міністерство (Рішення міжвідомчої групи від 17.09.2018)	Індикатор
7.4. Підвищити енергоефективність економіки	Держенергоефективності	7.4.1. Енергоємність ВВП (витрати первинної енергії на одиницю ВВП), кг н. е. на міжнародний долар за ПКС 2011
Ціль 11. Сталий розвиток міст і громад		
11.1. Забезпечити доступність житла	Мінрегіон, МінСоц, Мінмолодьспорт	11.1.1. Коефіцієнт платоспроможності позичальника, РТІ (співвідношення щомісячних витрат позичальника та членів його родини на обслуговування боргу за пільговим іпотечним кредитом, отриманим за рахунок коштів державного або місцевого бюджету та сукупного обсягу щомісячних доходів) 11.1.2. Охоплення територіальних одиниць України (регіонів), програмами з забезпечення доступним житлом різних категорій громадян, %
11.2. Забезпечити розвиток поселень і територій виключно на засадах комплексного планування та управління за участю громадськості	Мінрегіон	11.2.1. Частка регіонів, що затвердили і впроваджують регіональні стратегії розвитку та плани заходів з їх реалізації, розроблені за участю громадськості, %
11.6. Забезпечити розробку і реалізацію стратегій місцевого розвитку, спрямованих на економічне зростання, створення робочих місць, розвиток туризму, рекреації, місцевої культури і виробництво місцевої продукції	Мінрегіон, МінЕк, Мінкультури	11.6.1. Кількість зайнятих працівників у суб'єктах господарювання туристичної діяльності (код за КВЕД-2010 – 55.1, 55.2, 55.3, 79.11, 79.12), осіб
Ціль 12. Відповідальне споживання і виробництво		
12.1. Знизити ресурсоемність економіки	МінЕк, Мінрегіон, Міненерго, МінАгро, Мінінфраструктури, МінПрироди, Держенергоефективності	12.1.1. Ресурсоемність ВВП (співвідношення спожитих фізичних обсягів природних ресурсів, утворених відходів та викидів забруднюючих речовин до обсягу ВВП), % до рівня 2015 року
12.2. Зменшити втрати продовольства у виробничо-збутових ланцюжках	МінАгро	12.2.1. Частка післязбиральних втрат у загальному виробництві зернових культур, % 12.2.2. Частка післязбиральних втрат у загальному виробництві овочів та баштанних культур, %
12.3. Забезпечити стале використання хімічних речовин на основі інноваційних технологій та виробництв	МінЕк, МінПрироди	12.3.1. Частка підприємств, у яких запроваджено системи управління хімічними речовинами згідно з міжнародними стандартами, у загальній сукупності підприємств, що використовують небезпечні хімічні речовини, %
12.4. Зменшити обсяг утворення відходів і збільшити обсяг їх переробки та повторного використання на основі інноваційних технологій та виробництв	МінПрироди, Мінрегіон, МінАгро	12.4.1. Обсяг утворених відходів усіх видів економічної діяльності на одиницю ВВП, кг на 1000 дол. США за ПКС 2011 року 12.4.2. Частка спалених та утилізованих відходів у загальному обсязі утворених відходів, %
Ціль 13. Пом'якшення наслідків зміни клімату		
13.1. Обмежити викиди парникових газів в економіці	МінПрироди, Мінінфраструктури	
Ціль 14. Збереження морських ресурсів		
14.1. Скоротити забруднення морського середовища	Мінрегіон, МінПрироди, Мінінфраструктури	14.1.1. Частка скидів забруднених стічних вод у загальному обсязі скидів до морського середовища, %

Завдання	Відповідальне міністерство (Рішення міжвідомчої групи від 17.09.2018)	Індикатор
14.2. Забезпечити стале використання і захист морських та прибережних екосистем, підвищення їх стійкості та відновлення на основі інноваційних технологій	МінПрироди, Мінрегіон	14.2.1. Площа територій та об'єктів природно-заповідного фонду приморських областей, % від території приморських областей 14.2.2. Площа територій та об'єктів природно-заповідного фонду в акваторії Чорного та Азовського морів, тис. га
14.3. Запровадити ефективне регулювання видобутку морських біоресурсів	МінАгрополітики, Держрибагенство	14.3.1. Обсяги добування водних біоресурсів у виключній (морській) економічній зоні України, тис. тонн
Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші		
15.1. Забезпечити збереження, відновлення та стале використання наземних і внутрішніх прісноводних екосистем	МінПрироди	15.1.1. Площа територій та об'єктів природно-заповідного фонду, тис. га 15.1.2. Частка площі територій та об'єктів природно-заповідного фонду в загальній території країни, % 15.1.3. Частка площі територій національної екологічної мережі у загальній території країни, %
15.2. Сприяти сталому управлінню лісами	МінАгро, Держлісагенство, МінПрироди	15.2.1. Лісистість території країни, % 15.2.2. Запаси деревини в лісах, млн куб. м
15.3. Відновити деградовані землі та ґрунти з використанням інноваційних технологій	МінПрироди, МінАгор	15.3.1. Встановлення та реалізація добровільного національного завдання щодо досягнення нейтрального рівня деградації земель за напрямом: «Підтримання вмісту органічної речовини (гумусу) у ґрунтах» (вміст органічного вуглецю (гумусу) у ґрунтах сільськогосподарських угідь (%)) (додатково можуть використовуватися дані з міжнародних джерел та організацій) 15.3.2. Площа орних земель (ріллі), тис. га 15.3.3. Частка площі орних земель (ріллі) у загальній території країни, % 15.3.4. Площа земель, зайнятих під органічним виробництвом, тис. га 15.3.5. Площа сільськогосподарських угідь екстенсивного використання (сіножатей, пасовищ), тис. га 15.3.6. Частка площі сільськогосподарських угідь екстенсивного використання (сіножатей, пасовищ), у загальній території країни, %
15.4. Забезпечити збереження гірських екосистем	МінПрироди	15.4.1. Площа територій природно-заповідного фонду в гірських регіонах, тис. га 15.4.2. Частка територій природно-заповідного фонду в гірських регіонах у загальній території країни, %
Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути		
16.7. Підвищити ефективність діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування	Мінрегіон	16.7.1. Місце України в рейтингу Global Competitiveness Report за субіндексом «Інституції (державні та суспільні установи)»

Примітка: Мінприроди – це тепер Міндовкілля.

Джерело: розподіл, визначений Рішенням міжвідомчої групи від 17.09.2018.

10.5. Бюджетні програми Мінрегіону в 2018–2020 роках, млн грн

Код	Назва програми	2018 рік	2019 рік	2020 рік
2750000	Міністерство розвитку громад та територій України	3 068,15	2 849,26	641,21
2751000	Апарат Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України	2 403,26	2 052,14	485,06
2751010	Керівництво та управління у сфері регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства	141,31	178,54	164,41
2751030	Дослідження, наукові і науково-технічні розробки у сфері будівництва, житлово-комунального господарства та регіонального розвитку, виконання робіт за державними цільовими програмами у сфері розвитку житлово-комунального господарства, наукові розробки із нормування та стандартизації у сфері будівництва та житлової політики, дослідження збереження та вивчення видів флори у спеціально створених умовах	6,53	6,65	7,37
2751070	Функціонування Державної науково-технічної бібліотеки	7,81	8,62	9,16
2751190	Надання державної підтримки для будівництва (придбання) доступного житла	85,26	346,87	n/a
2751270	Підтримка регіональної політики України	75,76	128,87	179,39
2751290	Функціонування Фонду енергоефективності	1 500,00	1 219,33	n/a
2751320	Будівництво футбольних полів зі штучним покриттям в регіонах України	289,04	n/a	n/a
2751370	Фінансова підтримка Державного фонду сприяння молодіжному житловому будівництву	6,85	6,85	6,85
2751380	Часткова компенсація відсоткової ставки кредитів комерційних банків молодим сім'ям та одиноким молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	33,04	25,12	15,20
2751420	Збільшення статутного капіталу Державної спеціалізованої фінансової установи «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву» з подальшим використанням на реалізацію Державної програми забезпечення молоді житлом	30,00	29,00	28,00
2751470	Здешевлення вартості іпотечних кредитів для забезпечення доступним житлом громадян, які потребують поліпшення житлових умов	51,09	42,47	34,51
2751570	Реалізація Загальнодержавної цільової програми «Питна вода України»	138,21	n/a	n/a
2751610	Впровадження та координація заходів проекту розвитку міської інфраструктури, заходів в секторі централізованого тепlopостачання України, надзвичайної кредитної програми для України, програми розвитку муніципальної інфраструктури України та заходів з відновлення сходу України	38,37	59,82	40,18
2751630	Реалізація надзвичайної кредитної програми для відновлення України	0,00	0,00	0,00
2752000	Державна архітектурно-будівельна інспекція України	189,96	193,07	156,15
2752010	Керівництво та управління у сфері архітектурно-будівельного контролю та нагляду	187,96	193,07	156,15
2752020	Розвиток електронного урядування у сфері архітектурно-будівельного контролю та нагляду	1,99	n/a	n/a
2754000	Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України	474,94	604,05	n/a
2754010	Керівництво та управління у сфері ефективного використання енергетичних ресурсів	57,09	58,29	n/a
2754060	Реалізація Державної цільової економічної програми енергоефективності	417,85	545,76	n/a
2760000	Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (загальнодержавні видатки та кредитування)	8 025,97	8 904,26	9 059,92

Код	Назва програми	2018 рік	2019 рік	2020 рік
2761000	Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (загальнодержавні видатки та кредитування)	8 025,97	8 904,26	9 059,92
2761030	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проектів транскордонного співробітництва	n/a	9,56	n/a
2761040	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію заходів, спрямованих на розвиток системи охорони здоров'я у сільській місцевості	1 000,00	1 000,00	n/a
2761070	Державний фонд регіонального розвитку	3 798,55	5 486,07	4 370,89
2761090	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій	n/a	n/a	1 689,10
2761110	Субвенція з державного бюджету міському бюджету міста Бучі Київської області на будівництво дошкільного дитячого закладу по вул. Лесі Українки в м. Бучі Київської області	n/a	0,00	n/a
2761130	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад	1 861,29	2 060,07	n/a
2761220	Субвенція з державного бюджету обласному бюджету Харківської області на будівництво комплексу комунального некомерційного підприємства «Обласний центр онкології»	n/a	n/a	100,00
2761230	Субвенція з державного бюджету обласному бюджету Житомирської області на реконструкцію бункера для встановлення лінійного прискорювача в комунальному некомерційному підприємстві «Житомирський обласний онкологічний диспансер» Житомирської обласної ради	n/a	n/a	4,00
2761240	Субвенція з державного бюджету обласному бюджету Черкаської області на будівництво Будинку культури на 700 місць в м. Каневі по вул. Енергетиків під Шевченківський культурний центр	n/a	n/a	65,00
2761250	Субвенція з державного бюджету обласному бюджету Закарпатської області на будівництво центру перинатології, акушерства та гінекології в місті Ужгороді Закарпатської області	n/a	n/a	300,00
2761270	Субвенція з державного бюджету обласному бюджету Черкаської області на будівництво ДНЗ за адресою: вул. Г. Дніпра, 87 м. Черкаси	n/a	n/a	79,00
2761280	Субвенція з державного бюджету обласному бюджету Київської області на будівництво дитячого садка-школи 1 ступеня на 180 учнів за адресою: вул. Шкільна, 6, село Бобриця, Києво-Святошинського району, Київської області	n/a	n/a	10,00
2761290	Субвенція з державного бюджету бюджету міста Києва на реалізацію проекту з термомодернізації гімназії N 290 за адресою: вул. Ревуцького, 13а у Дарницькому районі	n/a	n/a	20,85
2761300	Субвенція з державного бюджету обласному бюджету Закарпатської області на соціально-економічний розвиток Закарпатської області	n/a	n/a	10,00
2761330	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проектів з реконструкції, капітального ремонту приймальних відділень в опорних закладах охорони здоров'я у госпітальних округах	n/a	n/a	1 381,59
2761350	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження	120,40	115,51	n/a
2761520	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на погашення різниці між фактичною вартістю теплової енергії, послуг з централізованого опалення, постачання гарячої води, централізованого водопостачання та водовідведення, постачання холодної води та водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем), що вироблялися, транспортувалися та постачалися населенню, бюджетним установам і організаціям та/або іншим підприємствам тепlopостачання, централізованого питного водопостачання та водовідведення, які надають такі послуги, та тарифами, що затверджувалися та/або погоджувалися органами державної влади чи місцевого самоврядування	978,30	n/a	n/a

Код	Назва програми	2018 рік	2019 рік	2020 рік
2761600	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проектів в рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України	267,43	233,06	1 029,48
2750000	Міністерство розвитку громад та територій України: програми кредитування	1 575,77	1 675,95	1 761,48
2751360	Повернення кредитів, наданих з державного бюджету молодим сім'ям та одиноким молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла, і пеня	-29,77	-28,22	-27,72
2751430	Державне пільгове кредитування індивідуальних сільських забудовників на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	35,17	35,96	32,74
2751440	Повернення кредитів, наданих з державного бюджету індивідуальним сільським забудовникам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	-36,57	-35,35	-34,44
2751480	Повернення кредитів, наданих з державного бюджету внутрішньо переміщеним особам, учасникам проведення антитерористичної операції (АТО) та/або учасникам проведення операції Об'єднаних сил (ООС) на придбання житла	0,00	0,00	-13,45
2751490	Надання пільгового довгострокового державного кредиту внутрішньо переміщеним особам, учасникам проведення антитерористичної операції (АТО) та/або учасникам проведення операції Об'єднаних сил (ООС) на придбання житла	0,00	189,89	14,37
2751540	Повернення кредитів, наданих у 2012 році з державного бюджету України на реалізацію бюджетної програми «Пільгове кредитування юридичних осіб, в тому числі ОСББ, для проведення реконструкції, капітальних та поточних ремонтів об'єктів житлово-комунального господарства»	0,00	-1,30	-1,10
2751600	Розвиток міської інфраструктури і заходи в секторі централізованого теплопостачання України, розвиток системи водопостачання та водовідведення в м. Миколаєві, реконструкція та розвиток системи комунального водного господарства м. Чернівці	1 606,94	1 514,98	1 791,08
2751640	Програма розвитку муніципальної інфраструктури	0,00	0,00	0,00

Джерело: ДКСУ

10.6. Програма «Теплі кредити» та Фонд енергоефективності

Програма «теплі кредити» спрямована передусім на підтримку енергоефективних заходів для власників приватних будинків. Вона фінансується в межах програми «Реалізація Державної цільової економічної програми енергоефективності» (код 2406060 у 2020 році). За її впровадження відповідає Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України (Держенергоефективності), яке у 2020 році перейшло в підпорядкування в Міненерго (від Мінрегіону).

У паспорті цієї бюджетної програми в 2020 році було визначено, що вона спрямована на досягнення цілі державної політики: «Менша кількість Українців перебувають за межею енергетичної бідності та підвищено енергоефективність економіки»⁷⁵. Отже, цю бюджетну програму можна зіставити з ЦСР 1 «Подолання бідності» (завдання 1.3) та ЦСР 7 «Доступна та чиста енергія», хоча цілі сталого розвитку не згадано в паспорті бюджетної програми.⁷⁶ Метою бюджетної програми визначено «Стимулювання населення та ОСББ (ЖБК) до впровадження заходів з енергозбереження» (ЦСР 7). Завданням бюджетної програми є «Надання державної підтримки населенню до впровадження енергоефективних заходів, впровадження сучасних енергоефективних технологій» (завдання 7.4 за ЦСР 7).

У паспорті визначено ряд показників результативності:

- Три показники продукту: кількість осіб, які отримали підтримку за різним напрямками програми.
- Шість показників ефективності: середній обсяг відшкодування та обсяг залучених кредитів на гривню державної підтримки.
- Чотири показники якості: економія природного газу однією особою / ОСББ.

Отже, ця програма має невелику кількість показників результативності, які легко моніторити. Однак, як видно зі звіту про ефективність впровадження цієї бюджетної програми, наявні показники не дозволяють чітко визначити та виміряти вплив фінансування на досягнення завдань, які (за експертною оцінкою) належать до завдання 7.4 за ЦСР 7. Зокрема, економія природного газу була в окремих випадках вищою за планову, оскільки відбувалася повна відмова від природного газу, але у звіті та паспорті бракує показників, які б вказували, на що саме відбувся перехід та яким був вплив на споживання інших видів енергоносіїв.

Фонд енергоефективності сфокусований на наданні грантової та технічної підтримки для співвласників багатопверхових будинків (у юридичній формі об'єднання власників багатоквартирних будинків – ОСББ). Фонд було створено за фінансової та технічної підтримки уряду Німеччини та ЄС. З державного бюджету його діяльність фінансується в межах бюджетної програми «Фінансування Фонду енергоефективності»: код програми 2751290; головним розпорядником бюджетних коштів є Мінрегіон. Водночас на сайті Мінрегіону є паспорт цієї бюджетної програми лише на 2018 рік⁷⁷ (у 2020 році Фонд не отримував фінансування з Державного бюджету).

У паспорті бюджетної програми визначено, що вона спрямована на «Підвищення рівня енергетичної ефективності національної економіки, забезпечення енергетичної безпеки і перехід до ефективного використання та споживання енергоресурсів», що відповідає передусім ЦСР 7 «Доступна та чиста енергія» та ЦСР 12 «Відповідальне споживання і виробництво». Метою бюджетної програми є «скорочення обсягу споживання енергоресурсів, впровадження сучасних енергоефективних технологій у житловому фонді», що співставне зі завданням 7.4. Зокрема, завданням бюджетної програми є стимулювання споживачів до інвестицій задля енергоефективності.

⁷⁵ <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245467388>

⁷⁶ Програма враховує постанову КМУ про «Про затвердження Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2021 роки», яка була врахована ще у 2010 році, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/243-2010-%D0%BF#Text>

⁷⁷ <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2018/02/2751290.pdf>

Фонд енергоефективності визначає такі результативні показники:

- Сім показників затрат: відображають загальні суми фінансування діяльності Фонду та стосуються кількості працівників Фонду та членів його наглядової ради зокрема.
- П'ять показників продукту: містять кількість реалізованих проєктів і суми залучених коштів;
- Сім показників ефективності: передбачають середню вартість проєктів та обсяг залучених кредитів.
- Дев'ять показників якості: містять скорочення первинного споживання природно-

го газу та кінцевого й первинного споживання теплової енергії, а також скорочення питомого енергоспоживання.

Отже, у паспорті цієї програми визначено вдвічі більше показників результативності. У цілому, окремі показники якості є подібними до індикатора за завдання 7.4 за ЦСР 7. За умови наявності інформації зі скорочення споживання, це дозволить виміряти ефективність бюджетної програми, зокрема оцінити вплив бюджетних видатків на досягнення поставленої ціни. Це також може дозволити оцінити потребу в бюджетному фінансуванні для досягнення ЦСР-2030 за відповідним завданням.

10.7. Бюджетні програми Мінерерго та Міндовкілля у 2018–2020 роках, млн грн

2018 рік			2019 рік			2020 рік		
1100000	Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	4 004,61	2400000	Міністерство енергетики та захисту довкілля України	14 026,17	2400000	Міністерство енергетики України	38 997,86
1101000	Апарат Міністерства енергетики та вугільної промисловості України	4 004,61	2401000	Апарат Міністерства енергетики та захисту довкілля України	5 696,95	2401000	Апарат Міністерства енергетики України	38 359,82
1101010	Загальне керівництво та управління у сфері паливно-енергетичного комплексу та вугільної промисловості	151,54	2401010	Загальне керівництво та управління у сфері енергетики та захисту довкілля України	283,00	2401010	Загальне керівництво та управління у сфері енергетики	240,47
1101030	Прикладні наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням, підготовка наукових кадрів та фінансова підтримка розвитку наукової інфраструктури у сфері паливно-енергетичного комплексу й вугільної промисловості	6,79	2401030	Прикладні наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням, підготовка наукових кадрів та фінансова підтримка розвитку наукової інфраструктури у сфері паливно-енергетичного комплексу й вугільної промисловості		2401040	Наукова і науково-технічна діяльність у сфері енергетики	5,90
1101070	Ліквідація збиткових вугледобувних та вуглепереробних підприємств	281,13	2401040	Прикладні наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері природоохоронної діяльності, фінансова підтримка підготовки наукових кадрів	62,52	2401070	Заходи з ліквідації неперспективних вугледобувних підприємств	265,42
1101100	Гірничорятувальні заходи на вугледобувних підприємствах	290,00	2401070	Ліквідація вугледобувних та торфодобувних підприємств	127,90	2401100	Гірничорятувальні заходи на вугледобувних підприємствах	289,99
1101140	Фізичний захист ядерних установок та ядерних матеріалів	29,68	2401090	Підвищення кваліфікації та перепідготовка у сфері екології та природних ресурсів, підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів	27,98	2401140	Фізичний захист ядерних установок та ядерних матеріалів	36,15
1101160	Заходи з охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах		2401100	Гірничорятувальні заходи на вугледобувних підприємствах	289,16	2401380	Компенсація акціонерному товариству «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» економічно обґрунтованих витрат, здійснених з метою виконання покладених	32 204,88

2018 рік		2019 рік		2020 рік		
					на нього відповідно до статті 11 Закону України «Про ринок природного газу» спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, зменшених на доходи, отримані у процесі виконання таких спеціальних обов'язків, та з урахуванням допустимого рівня прибутку	
1101380	Розвиток електронного урядування у сфері паливно-енергетичного комплексу	1,99	2401140 Фізичний захист ядерних установок та ядерних матеріалів	32,99	2401420 Реалізація державного інвестиційного проекту «Новокосятинівська шахта. Розвиток виробничих потужностей»	9,14
1101440	Внесок України до Енергетичного Співтовариства	5,81	2401160 Збереження природно-заповідного фонду	398,65	2401430 Погашення заборгованості із заробітної плати працівникам ПрАТ «Шахта «Надія»	51,00
1101470	Виконання боргових зобов'язань за кредитами, залученими під державні гарантії, з метою реалізації проектів соціально-економічного розвитку	293,88	2401210 Державна цільова екологічна програма першочергових заходів приведення у безпечний стан об'єктів і майданчика колишнього уранового виробництва виробничого об'єднання «Придніпровський хімічний завод» на 2019-2023 роки		2401440 Внесок України до Енергетичного Співтовариства	5,40
1101530	Державна підтримка будівництва шахти №10 «Нововолинська»	34,65	2401270 Здійснення природоохоронних заходів	157,51	2401470 Виконання боргових зобов'язань за кредитами, залученими під державні гарантії, з метою реалізації проектів соціально-економічного розвитку	199,50
1101540	Підтримка впровадження Енергетичної стратегії України	51,63	2401440 Внесок України до Енергетичного Співтовариства	6,07	2401490 Підтримка впровадження Енергетичної стратегії України	
1101550	Державна підтримка публічного акціонерного товариства «Магістральні газопроводи України»	19,86	2401470 Виконання боргових зобов'язань за кредитами, залученими під державні гарантії, з метою реалізації проектів соціально-економічного розвитку	271,87	2401590 Реструктуризація вугільної галузі	5 038,74
1101560	Інформаційне та організаційне забезпечення проведення 9-го Міжнародного Форуму з енергетики для сталого розвитку	2,29	2401480 Державна підтримка будівництва шахти №10 «Нововолинська»	61,87	2401630 Впровадження Програми реформування та розвитку енергетичного сектора	13,24

2018 рік			2019 рік			2020 рік		
1101570	Державна підтримка вугледобувних підприємств на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції	1 072,25	2401490	Підтримка впровадження Енергетичної стратегії України	21,78	2403000	Державна інспекція енергетичного нагляду України	193,51
1101590	Здійснення заходів із забезпечення вітчизняного виробництва вугільної продукції та подальшого реформування державного сектору вугільної промисловості	1 671,15	2401500	Здійснення заходів щодо реалізації пріоритетів розвитку сфери охорони навколишнього природного середовища	35,31	2403010	Керівництво та управління у сфері енергетичного нагляду	193,51
1101630	Впровадження Програми реформування та розвитку енергетичного сектора	9,59	2401520	Забезпечення діяльності Національного центру обліку викидів парникових газів	2,67	2406000	Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України	444,52
1101700	Запобігання виникненню надзвичайної ситуації у зв'язку із затопленням шахт Первомайсько-Стаханівського вугледобувного регіону Луганської області	82,39	2401530	Державна підтримка заходів, спрямованих на зменшення обсягів викидів (збільшення абсорбції) парникових газів, у тому числі на утеплення приміщень закладів соціального забезпечення, розвиток міжнародного співробітництва з питань зміни клімату	198,97	2406010	Керівництво та управління у сфері ефективного використання енергетичних ресурсів	60,86
2400000	Міністерство екології та природних ресурсів України	8 267,96	2401560	Забезпечення діяльності Національної комісії з радіаційного захисту населення України	1,04	2406060	Реалізація Державної цільової економічної програми енергоефективності	383,66
2401000	Апарат Міністерства екології та природних ресурсів України	1 162,97	2401590	Реструктуризація вугільної галузі	3 268,62	2410000	Міністерство енергетики України (загальнодержавні видатки та кредитування)	108,25
2401010	Загальне керівництво та управління у сфері екології та природних ресурсів	94,70	2401630	Впровадження Програми реформування та розвитку енергетичного сектора	3,77	2411000	Міністерство енергетики України (загальнодержавні видатки та кредитування)	108,25
2401040	Прикладні наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері природоохоронної діяльності, фінансова підтримка підготовки наукових кадрів	50,06	2401700	Забезпечення у 2019 році оплати спожитої електричної енергії державними вугледобувними підприємствами	445,27	2411030	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження	108,25

2018 рік		2019 рік		2020 рік		
2401090	Підвищення кваліфікації та перепідготовка у сфері екології та природних ресурсів, підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів	28,93	2402000 <i>Державне агентство рибного господарства України</i>	416,12	2700000 <i>Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України</i>	9 029,91
2401160	Збереження природно-заповідного фонду	326,44	2402010 Керівництво та управління у сфері рибного господарства	324,82	2701000 <i>Апарат Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України</i>	655,04
2401270	Здійснення природоохоронних заходів	522,29	2402020 Організація діяльності рибовідтворювальних комплексів та інших бюджетних установ у сфері рибного господарства	78,79	2701010 Загальне керівництво та управління у сфері захисту довкілля та природних ресурсів	62,91
2401500	Здійснення заходів щодо реалізації пріоритетів розвитку сфери охорони навколишнього природного середовища	16,99	2402030 Прикладні науково-технічні розробки, виконання робіт за державними замовленнями у сфері рибного господарства	2,10	2701040 Наукова і науково-технічна діяльність у сфері захисту довкілля та природних ресурсів	59,00
2401520	Забезпечення діяльності Національного центру обліку викидів парникових газів	2,51	2402070 Селекція у рибному господарстві та відтворення водних біоресурсів у внутрішніх водоймах та Азово-Чорноморському басейні	6,03	2701090 Підвищення кваліфікації та перепідготовка кадрів у сфері екології, природних ресурсів та водного господарства, підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів	41,50
2401530	Державна підтримка заходів, спрямованих на зменшення обсягів викидів (збільшення абсорбції) парникових газів, у тому числі на утеплення приміщень закладів соціального забезпечення, розвиток міжнародного співробітництва з питань зміни клімату	119,07	2402090 Міжнародна діяльність у галузі рибного господарства	4,38	2701160 Збереження природно-заповідного фонду	435,31
2401540	Розвиток електронного урядування у сфері екології та природних ресурсів	1,98	2403000 <i>Державна інспекція енергетичного нагляду України</i>	159,43	2701270 Здійснення природоохоронних заходів, зокрема з покращення стану довкілля	52,47
2404000	Державна служба геології та надр України	146,50	2403010 Керівництво та управління у сфері енергетичного нагляду	159,43	2701500 Здійснення заходів щодо реалізації пріоритетів розвитку сфери охорони навколишнього природного середовища	
2404010	Керівництво та управління у сфері геологічного вивчення та використання надр	44,51	2404000 <i>Державна служба геології та надр України</i>	137,61	2701520 Забезпечення діяльності Національного центру обліку викидів парникових газів	2,75

2018 рік			2019 рік			2020 рік		
2404020	Розвиток мінерально-сировинної бази	100,00	2404010	Керівництво та управління у сфері геологічного вивчення та використання надр	38,21	2701530	Державна підтримка заходів, спрямованих на зменшення обсягів викидів (збільшення абсорбції) парникових газів, у тому числі на утеплення приміщень закладів соціального забезпечення, розвиток міжнародного співробітництва з питань зміни клімату	
2404050	Розвиток електронного урядування у сфері геологічного вивчення та використання надр	2,00	2404020	Розвиток мінерально-сировинної бази	99,40	2701560	Забезпечення діяльності Національної комісії з радіаційного захисту населення України	1,10
2405000	Державна екологічна інспекція України	392,48	2405000	Державна екологічна інспекція України	364,79	2702000	Державне агентство рибного господарства України	407,60
2405010	Керівництво та управління у сфері екологічного контролю	392,48	2405010	Керівництво та управління у сфері екологічного контролю	364,79	2702010	Керівництво та управління у сфері рибного господарства	318,64
2406000	Національна комісія з радіаційного захисту населення України	0,95	2407000	Державне агентство водних ресурсів України	4 368,52	2702020	Організація діяльності рибовідтворювальних комплексів та інших бюджетних установ у сфері рибного господарства	84,96
2406010	Керівництво та управління у сфері радіаційного захисту населення	0,95	2407010	Керівництво та управління у сфері водного господарства	32,89	2702090	Міжнародна діяльність у галузі рибного господарства	4,01
2407000	Державне агентство водних ресурсів України	4 332,64	2407020	Прикладні наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державним замовленням у сфері розвитку водного господарства	0,20	2704000	Державна служба геології та надр України	99,42
2407010	Керівництво та управління у сфері водного господарства	27,32	2407040	Підвищення кваліфікації кадрів у сфері водного господарства	5,92	2704010	Керівництво та управління у сфері геологічного вивчення та використання надр	59,42
2407020	Прикладні наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державним замовленням у сфері розвитку водного господарства	0,20	2407050	Експлуатація державного водогосподарського комплексу та управління водними ресурсами	4 181,27	2704020	Розвиток мінерально-сировинної бази	40,00
2407040	Підвищення кваліфікації кадрів у сфері водного господарства	5,86	2407070	Захист від шкідливої дії вод сільських населених пунктів та сільськогосподарських угідь, в тому числі в басейні р. Тиса у Закарпатській області	52,03	2705000	Державна екологічна інспекція України	384,27
2407050	Експлуатація державного водогосподарського комплексу та управління водними ресурсами	3 946,03	2407090	Першочергове забезпечення сільських населених пунктів централізованим водопостачанням	48,15	2705010	Керівництво та управління у сфері екологічного контролю	384,27

2018 рік			2019 рік			2020 рік		
2407070	Захист від шкідливої дії вод сільських населених пунктів та сільськогосподарських угідь, в тому числі в басейні р. Тиса у Закарпатській області	80,61	2407120	Розвиток та поліпшення екологічного стану зрошуваних та осушених систем	2,10	2707000	Державне агентство водних ресурсів України	4 751,94
2407090	Першочергове забезпечення сільських населених пунктів централізованим водопостачанням	120,35	2407160	Реалізація державного інвестиційного проекту «Забезпечення питним водопостачанням сільських населених пунктів Казанківського, Новобузького районів та реконструкція водоскидної споруди Софіївського водосховища Новобузького району Миколаївської області»	9,49	2707010	Керівництво та управління у сфері водного господарства	39,49
2407120	Розвиток та поліпшення екологічного стану зрошуваних та осушених систем	87,97	2407170	Реалізація державного інвестиційного проекту «Заходи із забезпечення комплексного протипаводкового захисту від шкідливої дії вод сільських населених пунктів та сільськогосподарських угідь у Львівській області»		2707050	Експлуатація державного водогосподарського комплексу та управління водними ресурсами	4 332,00
2407700	Проведення аварійно-відновних робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, що сталася 15 – 17 грудня 2017 р. на території Закарпатської області	22,84	2407800	Реалізація державного інвестиційного проекту «Реконструкція гідротехнічних споруд захисних масивів дніпровських водосховищ»	36,48	2707070	Захист від шкідливої дії вод сільських населених пунктів та сільськогосподарських угідь, в тому числі в басейні р. Тиса у Закарпатській області	66,84
2407800	Реконструкція гідротехнічних споруд захисних масивів дніпровських водосховищ	41,46	2408000	Державне агентство України з управління зоною відчуження	2 329,93	2707090	Першочергове забезпечення сільських населених пунктів централізованим водопостачанням	48,37
2408000	Державне агентство України з управління зоною відчуження	2 232,41	2408010	Керівництво та управління діяльністю у зоні відчуження	15,91	2707160	Реалізація державного інвестиційного проекту «Забезпечення питним водопостачанням сільських населених пунктів Казанківського, Новобузького районів та реконструкція водоскидної споруди Софіївського водосховища Новобузького району Миколаївської області»	5,13
2408010	Керівництво та управління діяльністю у зоні відчуження	16,04	2408070	Радіологічний захист населення та екологічне оздоровлення території, що зазнала радіоактивного забруднення	3,52	2707170	Реалізація державного інвестиційного проекту «Заходи із забезпечення комплексного протипаводкового захисту від шкідливої дії вод сільських населених пунктів та сільськогосподарських угідь у Львівській області»	3,85

2018 рік		2019 рік		2020 рік				
2408070	Радіологічний захист населення та екологічне оздоровлення території, що зазнала радіоактивного забруднення	3,28	2408080	Збереження етнокультурної спадщини регіонів, постраждалих від наслідків Чорнобильської катастрофи	6,75	2707700	Проведення невідкладних заходів з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, яка виникла у червні 2020 року на території західних областей України	254,05
2408080	Збереження етнокультурної спадщини регіонів, постраждалих від наслідків Чорнобильської катастрофи	5,49	2408090	Виконання робіт у сфері поводження з радіоактивними відходами неядерного циклу, будівництво комплексу «Вектор» та експлуатація його об'єктів	423,64	2707800	Реалізація державного інвестиційного проекту «Реконструкція гідротехнічних споруд захисних масивів дніпровських водосховищ»	2,21
2408090	Виконання робіт у сфері поводження з радіоактивними відходами неядерного циклу, будівництво комплексу «Вектор» та експлуатація його об'єктів	519,32	2408110	Підтримка екологічно безпечного стану у зонах відчуження і безумовного (обов'язкового) відселення	493,50	2708000	Державне агентство України з управління зоною відчуження	2 086,01
2408110	Підтримка екологічно безпечного стану у зонах відчуження і безумовного (обов'язкового) відселення	454,41	2408120	Підтримка у безпечному стані енергоблоків та об'єкта «Укриття» та заходи щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС	1 386,62	2708010	Керівництво та управління діяльністю у зоні відчуження	19,12
2408120	Підтримка у безпечному стані енергоблоків та об'єкта «Укриття» та заходи щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС	1 181,98	2408140	Реалізація державного інвестиційного проекту «Відновлення об'єктів транспортної інфраструктури зони відчуження»		2708070	Радіологічний захист населення та екологічне оздоровлення території, що зазнала радіоактивного забруднення	3,90
2408130	Розвиток електронного урядування у сфері управління зоною відчуження	1,99	2409000	Державне агентство лісових ресурсів України	552,82	2708080	Збереження етнокультурної спадщини регіонів, постраждалих від наслідків Чорнобильської катастрофи	7,64
2408700	Проведення заходів, пов'язаних із запобіганням виникненню надзвичайних ситуацій у зоні відчуження та зоні безумовного (обов'язкового) відселення	49,91	2409010	Керівництво та управління у сфері лісового господарства	125,90	2708090	Виконання робіт у сфері поводження з радіоактивними відходами неядерного циклу, будівництво комплексу «Вектор» та експлуатація його об'єктів	306,74
			2409020	Дослідження, прикладні розробки та підготовка наукових кадрів у сфері лісового господарства	18,81	2708110	Підтримка екологічно безпечного стану у зонах відчуження і безумовного (обов'язкового) відселення	447,16
			2409060	Ведення лісового і мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонді	408,10	2708120	Підтримка у безпечному стані енергоблоків та об'єкта «Укриття» та заходи щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС	1 214,88

2018 рік	2019 рік	2020 рік
	2410000 Міністерство енергетики та захисту довкілля України (загальнодержавні видатки та кредитування)	480,01
		2708700 Здійснення заходів щодо запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, пов'язаних з пожежами 28,71
	2411000 Міністерство енергетики та захисту довкілля України (загальнодержавні видатки та кредитування)	480,01
		2708710 Здійснення заходів, пов'язаних із запобіганням виникненню надзвичайних ситуацій у зоні відчуження та зоні безумовного (обов'язкового) відселення 57,86
	2411020 Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення природоохоронних заходів на об'єктах комунальної власності	480,01
		2709000 Державне агентство лісових ресурсів України 645,63
		2709010 Керівництво та управління у сфері лісового господарства 132,99
		2709060 Ведення лісового і мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонді 431,42
		2709700 Здійснення заходів з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, яка виникла у липні 2020 р. на території Луганської області 16,77
		2709710 Проведення невідкладних заходів з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, яка виникла у червні 2020 року на території західних областей України 30,00
		2709720 Здійснення заходів щодо запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, пов'язаних з пожежами 5,62
		2709730 Здійснення заходів з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, пов'язаної з пожежами на території Житомирської області 28,83

Джерело: ДКСУ

ШВИДКА ІНТЕГРОВАНА ОЦІНКА: ПРИКЛАД БЮДЖЕТНИХ ПРОГРАМ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ УКРАЇНИ

МЕТОДОЛОГІЮ ПІДГОТОВЛЕНО ОЛЕКСАНДРОЙ БЕТЛІЙ, НАЦІОНАЛЬНИМ КОНСУЛЬТАНТОМ ПРООН, В РАМКАХ РЕАЛІЗАЦІЇ СПІЛЬНОЇ ПРОГРАМИ «СПРИЯННЯ СТРАТЕГІЧНОМУ ПЛАНУВАННЮ ТА ФІНАНСУВАННЮ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНЯХ В УКРАЇНІ»